

KREŠTĀN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDELU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — — — 2 zl. — kr.
 Na pol roka — — — — 1 " — "
 Na štvrt roka — — — — " 60 "
 Jednotlivé číslo 4 kr.

Majitelia a vydavatelia :

MIKULÁŠ LEPSÉNYI
 a
GERHARD NÉMETH.

Redakcia a vydavateľstvo : V Budapešti

VIII. ker., Práter-úlica 44.
 sem sa majú posielat predplatky, jako i do-
 pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
 Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je
 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

Darmo si brúsiš zuby!

Popravenie platu rabinov.

Boli sme už sponcubuli, že vláda chystá teraz nový zákon, dla ktorého vyše pol druhu miliona zlatých bude dávať krajiná pokladnica na popravu nie platu kňazov, ale len *nekatolíckym* Vieme už, že nekatolícki, menovite ale *kalvínski* kňazia mnoho veriacich svojich utratili a tak v dôchodkoch svojich škodu utrpeli. Kalvínski i evanjelicki kňazia so zármutkom dívajú sa, ako ich kostole zostávajú prázdny, veriaci ich vystupujú z cirkve a zostávajú *beznáboženskými*.

Keď kalvínski páni duchovni ochotno podporovali liberálny zákon „beznáboženstva“, vtedy veru nemysleli si, že sami sebe jamu kopú. Oni čakali, že len katolícka cirkve utrpí škodu z tých nových cirkevno-politických poriadkov. Teraz už uznávajú, že sami sebe škodili, ale predsa nechcú podporovať ľudovú stranu, ktorá žiada *revíziu* (premenu) toho nového poriadku.

Naša starostlivá liberálna vláda pomáhať ide teraz nekatolíckym kňazom, aby nahradila im škodu, povstávajú z toho nového poriadku. Vede vláda, na čele s kalvínom Barffym, nemôže opustiť slu obnícov svojich. Aspoň ešte lepšie bude držať na úzde protestantských kňazov, keď im bude dávať popravu kongruy (t. j. kňazského platu). Čtia to i sami protestanti, preto obávajú sa, že za „omrvinku“ ztratia svoju neodvislosť, lebo ktorí duchovný nebude pekne poslúchať, ten darmo bude čakať popravu kongruy (platu).

Lež nielen protestantom a starovercom (grékom) popravujú kňazský plat (kongruy). Popravujú plat i pánom rabinom. S kresťanskými kňazmi rovných učinili rabinov a z dane všetkých občanov určené je došavať 91,136 zl. pre 303 rabinov. Vláda postará sa teda i o rabinov, aby židia nemohli sa ponosovať, že sa na nich zabudlo v Uhorsku. Vede sú židia už *recipovani* t. j. s kresťanským náboženstvom za úplne rovných vyhlásení zákonom z r. 1895.

Je pla na, že v zákone tomto ani slova nenie o plati rabinov. Dla zákona recepce, prísné vezmúc, nemusel by sa od štátu plat dávať rabinom. Vede do zákona recepce nepriesol sa zákon z r. 1848 XX, dla ktorého všetky prijaté náboženstva zo štátnej pokladnice pomoc môžu žiadať. No židia nechcú sa ponosovať, preto i rabinom dostávajú budú 91 tisíc a 136 zlatých z dane všetkých občanov Uhorska.

Kto to vie, či tento obnos peňazí pre rabinov nebude časom zase povýšený. Vede naši uhorskí páni židia nie sú ustálení v náboženských náhladoch, ani v cirkevných obciach svojich. Máme v Uhorsku židov *orthodoxov* (starovercov), *neologov* (novovercov), *kongregacionistov* atď. Tieto rozličné čiastky židov často i v jednej obci nachádzajú sa, a jestli dosť silnými cítia sa, môžu si vyvoliť v jednej obci i viac rabinov, jedného staroverca, druhého novoverca atď. Časom môže teda vzrastnúť počet rabinov, následkom čoho povýšená bude i štátna pomoc pre rabinov.

Naši židia cirkevne nie sú usporiadaní. Niektorí za cirkevnú hlavu svoju uznávajú pešťbudinského hlavného rabína, druhí zase prešporského, iné väčšie mestá majú svojho vlastného hlavného rabína. Často i v jednej obci povadia sa židia v ohlade náboženských predpisov a každá čiastka jednej obce chce mať svojho rabína.

No našu vládu ani mak nemýli toto neusporiadanie našich židov. Vláda pre 303 rabinov pyta popravu platu a nepýta sa, koľko vôbec treba rabinov, zpomedzi ktorých mnohí ani slova nevedia maďarsky, mnohí v Halči boli rezníkmi a v Uhorsku zostali rabinmi a teraz s kresťanskými kňazmi za rovných sú uznání ohľadom štátnej podpory.

Židov v Uhorsku nachádza sa asi jeden milión, *menej* teda než veriacich bársktorého náboženstva, a predsa pomerne *viac* dostanú na rabinov teraz, než iné cirkve. Protestanti dostanú 71,346 zl., gréci nesjednotení 27,365 zl., ba i 1206 kalvínski kňazia dostanú len 438,613 zl., teda pomerne nie toľko, čo židia.

Vláda nevzala do ohľadu, že naši židia sú práve *najmajetnejší*, a predsa nemajú svojich vyšších škôl jako kresťania, ba niekde (ako v Ungvári) väčšia polovica žiakov je židov, ale predsa nie sú nútení postaviť si svoje školy, ba ešte pomoc čakajú pre rabinov a ju aj dostanú.

Vo Francúzsku celom niet toľko židov, čo u nas len v Pešťbudine. Francúzski rabini tiež od štátu berú plat, ale menší, než kresťanskí kňazia. Uhorsko bude prvý štát, ktorý rovnosť uznal medzi kresťanskými kňazmi a rabinmi. Uhorskí židia veru nemajú sa čo ponosovať.

K.—

POLITICKÉ CHÝRY.

Dolňolendvajska volba. V dolňolendvajskom okrese 26 febr. bola volba vyslanca krajiniského. Mameluk žid Pavel Mandel bojoval proti Judákovi Ondrovi Maršovskému, ktorý pri prvej volbe s väčšinou 780 hlasov zvíťazil. Jako „Alkotmány“ píše, táto volba stála vyše 80 tisíc zlatoviek, v tak hroznej miere sa podplácalo, následkom čoho Judák dr. Ondro Maršovský dostal len 1122 hlasov, mameluk Mandel ale 1210 hlasov. Volebný predseda Isov svedomite sa choval, za čo ho jeden mamelucký časopis napadol, že není podobný Klochovi, Tarnóczimu, Siebanlistovi atď. atď.

Útok proti kráľovi 26. febr. proti gréckemu kráľovi Georgovi útok sa stal bez toho, že by sa bol podaril.

Židia proti Francúzsku. Na politickom, spoločenskom a hospodárskom poli chcú nechať pocítiť Francúzsko nespokojnosť svoju nepokrstení páni. Veľmi im to zaľahlo, že Dreyfuss a Zóla tak zle pochodili. Vyhrážajú sa nepokrstení páni kapitalisti, že vyvandrujú z Francúzska. Francúzi ale neboja sa týchto vyhrožiek židovských bankárov.

Antisemit šachter. 25. febr. b. r. na ctvorenej karte rásledovné riadky prišli do redakcie deníka „Alkotmány“.

Ctený Phán Rhedaktorkho!

Phochválen Pán Ježiš Kristus! Nech žije parížska tlačová porota! Zola a Dreyfus sú tí najväčší kujoni, a každý je kujon, kto ich zastáva. Prosim toto vo vaších novinách uverejniť. S vlasteneckým pozdravom

Marck Kohn, šachter.

Bpešť, (Dob u. 101.)

Po Zolovi nasledujú jeho priatelia, ktorí grófa Walsina chceli do zločina Dreyfussa zamočiť. Títo panáci všetci zle pochodia. Minister osvety už zbavil úradu mnohých židovských učiteľov, ktorí miesto učenia, Dreyfussa velebili. Plukovníka Picquarta vyhodia zpomedzi vojenských dôstojníkov. A tak rad radom obídu všetci, ktorí k vôli židom toho grófa napádali a očerňovali.

Veľká bieda v Taliansku. L'ud nemá tam čo jesť; daň mu nechcú odpustiť, lebo vraj koleso državy by sa zle krútilo, robotu nechce dať vláda ľudu, lebo nemá peňazí.

Slovom, kde liberalismus panuje, všade je prevrátený raj.

Orleanské knieža o židoch. Orleanské knieža Henrich vtedy, keď ešte tlačová pravota Zolu trvala, v jeden deň pristúpil k Wlasinovi, obejmul ho a bozkal. Židia ho za to ukrutne napadli v časopise „Officiel“ nazvanom. Knieža Henrich následovný list písal redakcii týchto novín.

Nechcem príčinou byť nedorozumenia. Prítomný som bol jednúc na pojednávaní tej tlačovej poroty a slyšal som, jako špince istá židovská sberba na francúzske vojsko. Krv mi udrela do tvári, keď som slyšal, ako zaošklivujú vlasť nemajúci židia hviezdy vo-

jenských dôstojníkov, vyznačenia našich herských mužov. Keď sme vyšli, ruku som podal Wlasinovi a iným vojenským dôstojníkom, pozdraviť som chcel s tým výbor vojenskej súdnej stolice.

Krajiniský snem.

Snemovňa vyslancov.

Zasadnutie 23. febr.

Pokračovalo sa v pojednávaní rozpočtu. L'udák Anton Mócsy žiada, aby z katolíckych peňazí vydržované gymnasiumy nazývaly sa nie kráľovskými, lež katolícko-kráľovskými. — Samuel Papp žiada, aby sa viac starali patriční páni aj o vývin tela žiakov. — L'udák Fraňo Major vyslovil, že Judapešť bude patriť medzi tie najnezdravšie mestá, jestli každé prázdne miesto použije sa k stavaniu domov. Veľký mameluk Wlassics všemožné sľúbil. L'udák Anton Mócsy je toho náhľadu, že ľudové vyučovanie na základe náboženskom má spočívať. O štátnych školdozorcch tú mienku má, že títo svoju moc neráz nadužívajú. K. Thaly žiada aby vlastenecky bola vychovávaná mládež. Anton Mócsy ži da, aby polepšil sa plat učiteľov, týchto mravných dobrodincov ľudu. — L'udák Rudolf Páder navrhuje, aby sa už raz do poriadku doniesol plat a pensia učiteľov, lebo svrchovaný čas je vraj tu. Jožko Madarász tiež sa pripojil k tomu návrhu, žiadajúc, aby učiteľ ročite aspoň 600 zl. r. č. fahal. Veľký mameluk Wlassics neprijal návrh Páderov. — Po dvoch krátkych interpellaciach, v ktorých ministra Percela vzali na otázku, koniec vzalo pojednávanie.

Zasadnutie 24. febr.

1898. L'udák Anton Mócsy ponosuje sa, že je náro učiteľov. Zväčšiť treba preparandii počet. Lenže v náboženskom duchu majú sa učiteľia vychovávať. My potrebujeme nielen hazafikov, lež i kresťanov učiteľov. Samesprávu žiada pre katolícke školy. — K. Thaly ponosuje sa, že nemeckú reč až veľmi bedlive učia v obchodných školách. Po krátkej reči Judáka Majora veľký mameluk Wlassics sa ohlásil. Povedal, že len na všeučelisku môžu sa professoria vycvičiť. — Gr. T. Andrassy len na krátko rečnil o priemyselno-umeleckých múzeumoch. Potom nasledovala dohoda o rozpočte ministerstva pravosúdia. Len mameluk Rohonyi mohol rečnil o ňom, ponač dohoda pretrhla sa a prešlo sa na interpellacie. A síce veľký mameluk, minister financií L. Lukáč odpovedal na interpelláciu Gullnerovú, ktorou tento v záležitosti dotáhovej vzal ministra na otázku. Minister, ako obyčajne, povedal, že výčitky Gullnerové sú bez základu. Mameluci kývali hlavou, že výborná bola odpoveď veľkého mameluka.

Zasadnutie 25 februara.

Pojedrával sa rozpočet ministerstva pravosúdia. Neodvisliak Ludvig Olay veľmi osro oboril sa proti vláde, ktorej nadužívania a korrupcionalné prostriedky vo veľkej miere pripravily rozhodné polozenie. Omaloval volby v Maďarorságu. Prešiel na celé účinkovanie veľkého mameluka Erdélyiho, ktorý vraj aj tú trochu dobrého, ktorú po Deziderovi Szilágyi zdedil,

pokazil. Neprijal rozpočet, pretože pravosúdie je na neobratné a nesbehlé ruky sverené. — Žida *Neumann* nikto neposlúchal. Chudák bez éljenov si musel sadnúť tento mameľuk. — L'avičiak *Rátkay* pekne rečnil o tlačovej slobode, ktorú vtipne a obratne zastával proti nariadeniu ministra. Veľký mameľuk a minister pravosúdia *Erdélyi* v odôvodnení svojho pravosúdia odvolával a opieral sa na zákony s r. 1848. Neodvisliaci proti tomu protestovali, krik robili; on ale povedal, že mameľuci pôjdu cez hory a doly za terašiou vládou. Výkriky: snáď jej verosť prisahali. — He ský rečník lavičiaci *Apponyi* zastával slobodu tlače. Dokázal, že nariadenie ministra je protizákonné, nepochádza zo zákonov s r. 1848. — Bez privolenia krajinského snemu vraj nenie možno s účinkom bojovať proti takej pliaže. Reč jeho nebola dlhá, ale výborná. Po nej zvučné éljenovanie nastalo, ešte i daktori mameľuci pozabudli sa a čapkali mu.

Zasadnutie 26. febr.

Veľký mameľuk *Erdélyi* dokazoval, že tlačový zákon v platnosti je, bráni sa proti reči *Apponyiho*. Mameľuk *Psík* pripojil sa v reči k *Erdélyimu*. Podotkol i jednotlivé body rozpočtu. S rozpočtom je úplne spokojný. (Jako mameľuci obvyčajne. Red.) *Pavel Kemény* ostro napadol *Psíka*. L'avičiaci vraj nikdy nevedú vojnu proti takým zákonným návrhom, ktoré nutne sú potrebné krajine. Prehovoril o rychtároch, o slúžnych, o fíškáloch. — *Ondro Dóža* blúdil v minulosti Uhorska. D'ho nevedeli poslucháči, čo chce povedať. Až kedysi čosi vybuchol, že treba polepšiť plat úradníkov administrácie. Rozpočet prijal (Nevieme, ale nayslíme základne, že je mameľuk. Red.). *Bánffy* odpovedal *Városymu* na jednu interpelláciu vztahom na honvédov starých. On vraj nepozná protekcie. — *Ernest Daniel* odpovedal na interpelláciu žida *Neumann*, že Rakúsku nič neprepúšťa vláda. Minister *Perczel* odpovedal na viac interpellácií, na ktorých sotva záleží čo čitateľom *Krešťana*. Na konci ale *Rakovskému* odpovedal, že v *Lieskovej* četnici práve prelievali krv.

Zasadnutie 28. febr.

Anton Mócsy na cčí vyhodil ministromi pravosúdia, že nariadením, dľa ktorého pred rozoslaním novín, môžu sa tieto shabať, podkopal slobodu tlačovú. Vláda všetko je ochotná použiť proti katolíctvu, proti kapitálu ale neopováži sa vystúpiť. Pohanstvu vlády ani jeden krajcar neodhlasuje. Mameľuk *Jozef Szécsényi* mlel ústami bez toho, že by si kto jeho reč bol všimol. — *Aleš Győry* zastáva tlačovú slobodu. Na oči vyhodil vláde, že bol čas, v ktorom spriatelila sa zo socialisty proti neodvisliakom. *Kornel Emmer* vyslovil sa, že prosperšný boj proti socializmu len vtedy sa môže očakávať, jest i šiat ľudu milý bude. Žiada konečné usporiadanie tlačových záležitostí. Samosprávu pýta tlači. V tomto ohľade aj zákonný návrh zadal. Na konci interpellovali *Fraňo Kossuth* a *Viktor Pichler*.

Zasadnutie 1. marca.

Veľký mameľuk a minister pravosúdia *Erdélyi* bránil sa proti tej mienke, že by on nič samostatného nebol previedol od tej doby, čo je ministrom. Povedal ďalej, že po tej ceste kráča, po ktorej *Szilágyi* šiel. Prijal aj návrh *Emmerov*, proti ktorému všetci lavičiaci hlasovali. Podrobné pojednávajúce rozpočtu tak

chytro šlo, jako po rýchlovlaku. *Višontai* zaoberal sa s nariadeniami ministerskými. *L'udák Páder* ponosoval sa, že výdavky ministerstva pravosúdia náramne rastú s roka na rok. *Perczel* odpovedal na interpelláciu *Molnára*, že pre chytľavú nemoc nedovolil slúžny na Čaci katolíkom zábavu fašiankovú, preto ale liberáli a židovskí mladíci vyfašiankovali sa tam. Mameľuci aj s *Rosivalom* prijali odpoveď ministrov. Zajtra bude sa pojednávať rozpočet ministerstva obrany.

Nehanbil sa a vyznal pravdu.

Už pred dlhým časom povrávalo sa v novinách, že pri posledných vyslaneckých voľbách roku slávneho millenniuma, iba peniazmi a násilensťvom podarilo sa našim liberálom väčšinu vyslaneckých mandátov vyšantročiť. Ohromné summy peňazi lietaly po okresoch. V Orave a inde, kde liberálom ľudová strana prípekala, tisíce sľubovali jednotlivým obciam. Ešte i liberálne noviny „*Pesti Hirnap*“ uznať musely, že pri tých pamätných millennárnych voľbách (lepšie vojňách!) neslychane mnoho peňazi minulo sa a že malo ktorý mandát je čistým.

Zvedavý svet hádal a pýtal sa, odkiaľ nabrali liberáli ohromné množstvo peňazi ku podplácaniu na voľby, z ktorých činili obecný lichvačí jarmok. Niektorí hovorili, že za novú lutru povďační bankári a židia nasypali celé hŕby peňazi do liberálnej pokladnice. Noviny „*Bud. Hirnap*“ priniesly zase ten chýr, že tí páni, čo rozličné vyznačenia dostali, z povďačnosti veľkú peňažitú obeť priniesli na velebný oltár liberálnej strany. Tieto noviny priniesly i mená tých povďačných obetujúcich pánov a vypísaly, že koľko kto obetoval. No pán minister *Bánffy* na sneme jednoducho zapieral pravdivosť týchto chýrov. Peniaze na voľby sa potrebovaly, peniaze sa dostaly, že od koho, to nezavesí sa nikomu na nos.

Teraz 14-ho februára z čista-jasna hrom vpálil na sneme medzi liberálov. Z veľkého tábora liberálov našiel sa jeden, ktorý nehanbil sa verejno, pred celým svetom pravdu vyznať. *Gedeon Rohonczy* je meno toho liberála, ktorý smelo vyznal a netajil, že **5000 zl. dostal** na voľbu z liberálnej pokladnice, bars nemal nikoho čo kandidáta proti sebe. Liberáli zbladli, keď z ich vlastného hniezda tento prezradzujúci spev počuli. Ešte viac naplašili sa, keď *Rohonczy* neohrozene vyriekol, že **tri milliony** zlatých minulo sa pri voľbách na liberálne mandáty, a tieto peniaze posnášali vraj tí, ktorí **za vyznačeniami**, rádmi a hodnosťami túžili.

Nikdy ešte nebolo počuť na sneme uhor-

skom tak strašné výčitky a obviňovanie, aké liberál Rohonczy mrštil liberálnej vláde do tváre. Veď strašné jesto len pomyslet si, žeby v Uhorsku za peniaze predávali už i tie vyznačenia, grófske, zemanské hodnosti, rády, ktoré vláda len s povedomím samého kráľa udeľovať môže. Bolo by to urazenie i nášho milostivého kráľa, keby vláda takých mužov odporúčala kráľovi ku vyznačeniu, ktorí za svoje vyznačenia do liberálnej pokladnice platit' musia, aby liberáli kupovať mohli voličov čo juncov na lichvacom jarmoku!

Nečakali sme veru, že liberálov vyžraďí sám liberál, ktorý už 20 rokov bol členom liberálnej strany a až teraz, keď nemohol sa už viac dívať na vyčínanie svojej vlastnej strany, v rozhorčenosti svojej trpkú pravdu hodil svojej liberálnej strane do očí a vystúpil z nej. Liberáli teraz darmo škrýpu zubami na svojho bývalého súdruha liberála. Darmo vykrikovali naňho, že je blázon! Liberáli hneď za blázna vyhlásia každého, kto im škodí. Veď i ten chýrny liberálny obrázkar, čo v Taliansku za drahé peniaze kadejaké mazaniny kupoval, tiež vyhlásený bol za blázna.

V Starom Zákone vodca **Gedeon** hrncami a fackami naplašil Madianítov, keď títo za sedem rokov napádali židov. Na uhorskom sneme teraz „liberál Gedeon“ Rohonczy tiež trieskal na hrnce, na pokladnicu liberálov, fackou pravdy zasvietil vo svojom vlastnom tábore a naplašil liberálnych netopierov, hustú tmú a temnotu milujúcich.

Madianíto len za sedem rokov trápili židov, ale liberáli naši už blízko 30 rokov trápia Uhorsko a priviedli ho na kraj zkažy mravnej i hospodárskej. Pomáhať chceli krajine zákonom „beznáboženstva“ a teraz vidia, že týmto činom medzi spoluobčanmi našimi Maďarmi širokú bránu otvorili bezbožnému socializmu. Teraz už lamentujú i liberálne noviny „Pesti Hirlap“ č. 47. že nie poburovanie Slovákov a iných národností plodí krvavé ovocie, lež „ajhľa, naša vlastná krv, maďarský sedliak, chytá zbraň a v otvorenej zbúre napáda krajinsky všeobecný poriadok.“

My vraj poburujeme Slovákov! Nuž, buď chvála Bohu, Slováci naši boli, sú, i budú nábožní, tichí a vyhýbať budú výstupkom, bárs neslýchané krivdy utrpeli pri voľbách.

Nie Slováci, lež maďarskí sedliaci boli poburovaní, ako to socialistická vzbúra v Sabolči, Zemplíne a inde dokazuje. Nestarali ste sa o ľud, len o voľby! Teraz pomáhajte tým vzbúreným sedliakom na Dolniakoch. Pomá-

hajte im nie zbraňou, lež spravедливо sťou a tými millionmi, o ktorých váš liberálny súdruh Rohonczy vyprával a netajil. — l.

Volba so zmenkami (vekslami).

Nie len vo Varíne kupovali duše pri voľbe, lež najnovšie i v Dolnej Lendve peniazmi prevládali ľudového vyslanca Andreja Maršovského. Vyše 700 hlasov väčšiny dostal ľudový Maršovszky r. 1896. pri voľbe. No mandát jeho zničili a teraz 26. februára liberála Mandla „uyvolili.“ Noviny „Alkotmány“ píšu, že táto liberálna voľba na 80 tisíc zl. stala. Kupovali vraj hlasy i po stovke. Takýmto spôsobom zase „skvelo zvíťazili.“

Liberálov počínanie a vyčínanie poznali sme pri voľbách. No najnovšie 14-ho februára sám liberál Rohonczy verejno vyznal na sneme, že 5000 zl. dostal od liberálov na svoju voľbu, bárs nemal kandidáta proti sebe. Tento liberál Rohonczy verejno povedal i to, že liberáli tri milliony zl. spotrebovali pri voľbách r. 1896. Túto ohromnú summu peňazí dostali vraj od tých, čo na grófsku, barónsku, zemanskú hodnosť povýšení, alebo vyznačení boli. Teda z úst samého liberála vieme teraz, akým činom vydobyjaly sa tie liberálne „skvelé víťazstvá.“ Skvelé milliony porodily skvelé víťazstvo!

Pri týchto skvelých millionových víťazstvách upotrebovaly sa i zmenky (veksle). Toho dôkazom je ten verejný list, ktorý teraz v novinách „Abauj-Kassai-Közlöny“ na svojho vyslanca Jozefa Harsányiho uverejnili viacerí voličia okresu Gö-gő.

Voličia prosia svojho pána vyslanca, aby im dal nazpäť tie vekse, ktoré pri voľbe pobral od voličov za peniaze. voličom rozdelené. Pán vyslanec dostal vraj 10 tisíc z liberálnej pokladnice, peniazmi za vyznačenia naplnenej. Voličia dostali za svoje hlasy tiež čosi od vyslanca, ale museli dať vekse, ktoré nazpäť dostanú, keď budú na pána vyslanca hlasovať. Teraz voličia pýtajú si svoje vekse, aby vraj oni, alebo ich dedičia nemuseli ešte platit' za to, že hlasovali na svojho vyslanca. Voličia títo prosia takto:

„My nie sme socialisti, bárs sme veľmi chudobní; ani nebudeme, bárs by nebol div, keby sme socialistami zostali, keď vidíme, že s chudobným človekom ako zachádzajú a z peňazí štátnych tí dostávajú, čo sú i tak bohatí. Pán vyslanec Harsányi tiež je bohatý, je zdravý, práceschopný človek a predsa 2000 zl. pensie dostáva z dane chudoby, ako vyslanec tiež dostáva 3200 zl., teda to je už 5200 zl. Kolkým chudobným ľudom potravu od rodiny vezmú na toto čo daň. A za čo dostáva tieto veľké peniaze? Najviac je doma, lež keď je i v Pešti, ešte ani raz nepočuli sme slovo jeho na sneme, a veru treba by bolo, aby zaobierali sa i s biedou chudobného roľníka.“

Takto píšu voličia a prosia svojho vyslanca, aby im vydal *veksle* a tých *10 tisíc* z obdržaných peňazí za grófstva aby rozdelil medzi biednych okresu Görgö.

Toto bola teda volba s *vekslami*. —l.

L'ud náš robotný vo svete.

(Dokončenie.)

Čo sa týče pánství, na týchto účinkovať nemôžeme, lebo s nami v žiadnom spojení sa nenachádzajú. Tu len to poznamenám, že medzi týmito pánmi niektorí sú zdravého presvedčenia kresťanského, v mnohých žije ešte pravá viera, a títo nielen že nútia do práce robotníkov v nedeľu a vo sviatok, lež sami doliehajú na to, by všetci išli do chrámu božieho na služby božie. Ludu slovenský! Takýchto pánov si vyhľadaj a jedine len pri takýchto hľadaj prácu, lebo len takíto nábožní, svedomití páni sa starajú i o dušu tvoju nesmrteľnú.

Že sa ale medzi pánmi, u ktorých ľud náš chlieb si ide zarobiť, i mnoho neznajbohov, nesvedomitých, od Boha odvrátených najde, to nejdem ani dokazovať. Najmä v našich časoch, keď tie najväčšie pánstva krivonosí majú v rukách. Že ale títo naše sväté náboženstvo zničiť, potupiť, a zhanobiť chcjú, to každodenná zkusenosť dokazuje.

Najviac oni nutia i robotníkov ku práci dni Bohu zasvätené. Lebo oni z toho najväčšiu radosť majú, keď kresťani svoju vieru sami zhanobujú.

Jeden robotník mi vyprával, že ich vo svete tiež istý krivonos na sviatok sv. Petra a Pavla apoštolov vyhánal do práce. Keď ale sa protivili, vtedy na nich s jedom zkríknul: A čo to boli za lotri? (totižto sv. apoštolovia). Čudujem sa veľmi, že toto štekanie ticho počúvali kresťanskí robotníci, a že mu nedokázali, že on je opravdivý loter, ktorý neni inšie hoden, iba šibenice.

Na takéto miesta, kde s vami jako s otrokmi, alebo s hovädami bez duše zachádzajú, nechodte, lebo ten malicherný a mozoľný zaslúžený zárobok bude vás stáť o dušné spasenie. Na takých miestach, kde pán je bezbožný, len záhuba duševná, mravná zkaza a hrozný trest boží očakáva na vás. Preto sa ich varujte, jako vlkov dravých.

Čo sa týče gazdov, ktorí na pánstva ľudí soberú a lifrujú, na týchto už môžeme účinkovať, pretože títo medzi nami žijú, a sme s nimi v potyku bližšom. Od gazdov veľmi mnoho, ba tak rečeno všetko závisí, by ľud chudobný vo svete nepracoval. Jestli gazda je

dobrý kresťan, a na srdci nosí, by sa príkazy božie zachovávaly. Vtedy i na tom musí byť, by v čas shotovenia kontraktu s pánom do kontraktu sa vložilo, že robotníci v nedeľu a sviatok pracovať nebudú. Lenže bohužiaľ! i medzi gazdami, jak málo sa nachádza takýchto, ktorí by boli opravdivého smýšľania kresťanského. Oni by priazeň pána i na ďalej sebe zadržali, hotoví sú za groše pristáť i na to, že robotníci nech pracujú i dni Bohu zasvätené. Takýchto nesvedomitých gazdov treba vyučiť o tom, že i oni sú účastní tých veľkých hriechov, keď robotníci dni sväte služobnými prácami zhanobujú. Povinnosť táto ich poučiť prislúcha v prvom rade duchovnému otcovi, ďalej každému kresťanovi a priateľovi ľudu.

A konečne máme na ubiedený robotný ľud účinkovať. Treba ho napomenúť na ten veľký chriech, ktorého sa dopúšťa s tým, že práce dni zasvätiť sa majú. Treba ho poučiť, že keď ho pán najme, on nemá práva nad jeho dušou nesmrteľnou. Treba ho poučiť o tom, že človekovi už i pre telo jeho potrebný ten odpočinok siedmy deň. Keby sa robotníci naši usjednotájni, že v nedeľu i vo sviatok pracovať nebudú, zdáľž či by na to pán nemusel pristáť? Je prinútený túto podmienku prijať. Lebo však on sám nemôže si obrobiť svoje pánstva. Keby ľud náš bol povedomý svojej hodnosti ľudskej, vtedy by sa veru nedať sotročiť pre výrobok v cudzozemsku. Toto povedomie mu chýba.

I v tom ohľade najviac môžu a majú učiniť otcovia duchovní. Nielen s kazateľnicami majú poučiť ľud o tejto veci, lež i vo spovednici. A najviac tuto môžu naň účinkovať. Lebo jestli robotník nechce sľúbiť, že nabudúce nebude pracovať v nedeľu a sviatok vo svete, vtedy neni hoden rozhršenia, pretože nemá opravdivého predsevzatia svoj život polepšiť, a preto, takémuto treba rozhoršenie jednoducho odopreť. Čo istotne nezostane bez dobrého výsledku.

Preto s tou vrelou prosbou obracám sa v prvom rade k p. duchovným otcovi, potom ku všetkým horlivým katolíkom, ktorým na srdci leží budúcnosť ľudu — by každý dľa možnosti vo svojom kruhu činnosti pracoval. Spolu tú pevnú nádej mám, že s týmto ešte nebude dokončená táto veľavýznamná záležitosť, lež myslím, že i druhí sa najdu, ktorí svojou mienkou a radou prispejú k tejto veci.

Rajčan.

Vyzvanie k predplateniu.

Už častejšie bola o tom reč v tomto časopise, jak veľkej povahy je to pre vieme, pre mravy, pre blahobyt tela i duše ľudu, aby sa kresťanská llač čím viac rozšírila. Lenže bez peňažnej podpory je to nemožné.

Práve preto vyzývame ct. predplatiteľov „Krestana“, aby čím skorej zaslali svoje predplatky, lebo i my máme výdavky. Predplatná cena je na inom mieste „Krestana“ naznačená.

Všetkých ct. predplatiteľov prosíme, aby ráčili čím skorej svoju dlžobu vyrovnat, ponevác im ináč už od najbližšieho čísla nebude Krestan chodiť.

S úctou

Vydavateľstvo.

BESEDNICA

Vaclav a Podiven.

„Podiven, Podiven!

Ty môj verný sluha,

Podže so mnou k údom

Nebeského kruhá!

„Do chrámu Božieho

Podme k Ježišovi!

V Sviatosti bydliacom

Vykupiteľovi!“

Sluha kráľu reknú,

„Krále najjasnejší!

Pozriže len oknom,

Jaký víchor hučí!“

Zima — veľký sneh

Po horách, po roľ,

Vaclavová láska

Ku Kristovi hori

Bosy kráča Vaclav,

Kráľ Český ku chrámu;

Sluhovi od zimy

Nohy krče ľanu.

„Pane! ja zahyniem

Od zimy, od bóla;

Bud mi na pomoci!“

Prosi sluha kráľa.

Vaclav napomína

Junáka verného:

By len smele kráčal

Po stupkách nôh jeho

Diví sa Podiven,

Čo to za moc Božia!?

Bo mu jeho nohy

Jak v plameni horia

Vkročí junák s kráľom

Do chrámu Božieho,

Klakajú pred Kristom,

Pred oltárom Jeho.

Vďaka Mu dávajú,

O pomoc ho prosia:

Na tvári kráľovej

Sviatosti jasnosť Božia!

Jan Dornik.

Dva anjeli.

Anjel sna a smrti pobraťsky chytil sa za ruky, pochodili, celú zem.

Bolo už večer, keď na nasom veľbhom vrchu „Tribč“ posadiac sa k odpočinku, zierali bydliska ľudské, neďaleko pod vrchom v Kovarciach, Oponiciach, Ludaniciach atd. Hrobova tichosť nastala kô do kola, unich a ďaleko i na plizo po deňach už i hlas večierneho zvonu umiknul.

Dla obyčaje v tichosti a načúvavo sedávali tito dvaja „Sviatosti“ „dvojčatá“ človečenstva, spolu sa objímajú, pokým tmavá noc nebola nastúpila.

Vtedy s mochovej postielky podvihnut sa anjel sna, a ľahkou rukou rozosieval neviditeľné semä spánku. Dvojčatá veterným vánok zanesol ho do prbytkov, zvlášť ustáťého robotného ľudu. A tak obyvatelia chalúp a palácov, počnúc od šedivca ktorého palica, podopiera, až po maľučké tamto v koliebke ležiacé, všetcia do sladkého a občerstvujúceho spánku sa zapórili.

A bolo i poznat účinok jeho? Chorý zabudnul na bóla, smútiaci na zálosť, porúzdny na biedu a trápenie svoje. Oči všetkých pozatváraly sa.

Dobrosny anjel dokonaju pracu svoju, zase sa bol posadil pri váznom bratu svojom.

Keď rannia zora nastane — mluvil nevinnou veselostou — tak ma budú požehnavat ľudia sta dobrodinca, priateľa. Ach, ako dobre padá neviditeľne a v tajnosti dobre činit . . . My vyslanci dobrého Ducha, aki starostlivi sme pekne, v pravde pekne a chvalitebne jesto naše povolanie.

Takto vravel priateľsky anjel sna. Nemým zľadom pozieral neňho anjel smrti, a slzy v očiach triasly sa mu také, aké len nesmrteľáci plakávajú.

— Ach! — vraví — prečo sa nemôžem i ja tešiť, ako ty, takejto veselej vďake?! Mňa svojim *ne-priateľom, vražedníkom, blaženosti kaziteľom* nazýva svet. Ešte aj mojím obrazom deti *strašievajú, maľujú ma s kosou v ruke, tak že každý pred ním uteka, a oči zatvára. Ja veselým byť nemôžem.*

— „Ach milý brate. — odvetil anjel sna, — pri *zmrtvých vstani* nebude-li v tebe tiež poznávať človek *priateľa a dobrodínca*, a nebude-li aj teba vďačne pozhŕňovať?!... Nie-li sme my bratia a vyslanci nášho spoločného Otca??...

Slze zaskvely sa v očiach nášho *anjela smrti*, a tak títo „*Strážni duchovia*“ ešte útlejšie objali sa po bratsky. . . *Jani, učiteľ.*

25 rokov je arcibiskupom dr. Jozef Samassa arcipastier v Jagri. Stredom slávnosti bude 30. deň jún. Svetskí a duchovní veľmi sa chystajú a veľké prípravy činia, aby tá slávnosť čím skveľšie vypadla.

Noví správca v sústrednom semeništi. Opátkanonik Julio Városy. bývalý to správca koločsko-arcibiskupskej písarne vymenovaný je za správcu sústredného semenišťa klerikov. Ešte len 52 rokov je starý. Dakoľkými týždňami predtým vymenoval ho Jeho Sviatosť za preláta.

Trnavský farár. Trnavčanom pred dakoľkými týždňami zomrel farár. Ešte sa nevie, kedy bude voľba. Jako nám z Trnavy píšú, pod istým bude zvolený dr. Ignác Halmoš, podsprávca ostrihomského semenišťa. Jestli je to tak, Trnavčanom len blahoželaj môžeme, ktorí v osobe Halmoša dostanú nielen vysoko učeného, vzdelaného, ale spolu i horlivého duchovného otca. Halmoš sa v Trnave narodil, a jeho rodina tam býva.

Maďarčenie mien. V r. 1897. pomadžarčilo si meno 1841 osôb, medzi ktorými je 990 židov. Z kresťanov zväčša úradníci to učinili.

Vydržiavanie vojska europejských krajín stojí každodenne asi tri milióny zlatých.

Následky cirkevnej politiky. V r. 1896. nebolo cirkevne sobášených 11 tisíc 824 manželských párov zo všetkých náboženstiev. — Z katolickej cirkve vystúpilo 787 osôb, do nej vstúpilo 1206 osôb. Evanjelíkov vystúpilo zo svojej cirkve 733, a vstúpilo do nej 283.

Bicykel ukradol Leopold Goldberger, 19 ročný chasník, lenže ho chytili a do chládku pichli. Tento chasník povedal, že on neukradol ten bicykel, lež len khóšerovej zkuške chcel ho podrobiť, jako by sa on dal hnať jeho husárskyma nohami.

Nápoj diabla. V americkom New-Yorku viac Slovákov sedelo v poslednie fašianky okolo stola v krčme, kde pálenku liali do seba behom viacerých hodín. Tento nápoj pod večier tak ich rozpálil, že vpustili sa do ostrej a ohnivej svady, šaty si potrhali, ednemu ale fa é oko vyteklo. — Veru škoda toho

slovenského nábožného národa, že už raz celkom neodvráti sa od toho nápoja zkazonosného; vtedy by na tele, na duši, na majetku a na statočnosti o veľa viac stál.

Jeditá mačka (kočka). V Tisza-Iglari podvečer šiel domov Sigismund Kováč, kalvinský tatík, keď naraz čierna kočka skočí naňho. Dohrýzla mu tvár a ruky. Teraz leží, a lekárska opatera je mu potrebná.

Dohán a zvierence. To dobre vieme, že zvierence nielen tabák, lež ani dym jeho nemôžu vystáť. Predsa ale je výminka. V istom londýnskom cirkuse tak sa naučil jeden pes fajčiť, že ani jeden deň nemal zatiaľ pokoja, zakiaľ neobsiahol svoju fajku. Papagaj zas močku má rád, od ktorej omámený výborne spí.

Už aj kone majú falošné zuby. Na jednej londýnskej výstave bolo vidieť psa, ktorý vsadené zuby mal. Každý bol nad tým nadivený. Anglické noviny oznamujú, že „H. Lloyd“ v Louisville svojmu miláčkovvi koňovi povyfahovať nechal zuby a druhé mu nechal osadiť. Ten kôň ale celkom dobre jie obrok aj s tými osadenými.

Počítané vlasy. Trpezlivý a vytrvanlivý mudrc francúzsky chytil sa na to, že počíta vlasy na hlave človeka. Beľavých vlasov je na hlave asi 146 tisíc, tmavých 110 tisíc, červených 28 tisíc.

Psačina v Saksku Saksi už nielen koňacinu lež i psačinu jedia. V Drezde vlni 281 psov zjedl v Chemnitz ale 251. Toto mäso polovic tak lacné j, jako hovädzina.

Pút do Rímu. Na pamiatku toho, že pápž Lew XIII. je 20 ročným hl. pastierom celemarcaaja 60 ročným kňazom, povedie budapeštiansky kaplán. Kónig pút do Rímu. Pútnici pohnú sa 22-ho mara. Cena cesty: I. trieda: 180 zl.; II. trieda: 140 zl.; I. trieda 55 zl. — Prosíme čím skorej peniaze pošť správcovi a riaditeľovi pútu: Gustáv Kónig (Bpšf, (I. Krisztina-város, r. k. plebania.)

Dlžoby krajín. V r. 1897. dlžoby krajínásledovné boly: vo Francúzsku 26,123 mill. fr. Na jedného obyvateľa padne 678 fr.; v Rusku 1676 mill. frankov; na jedného obyvateľa padne 157 frankov; v Anglicku 16,019 mill. frankov; čili 40 fr. padnú na jedného občana; v Rakúsko-Uhorsku 1971 mill. fr.; čili na jedného obyvateľa padne 321 fratov. Do jedného franka ide asi 45 krajciarov.

Ukradnutý kaštieľ. V Dombegyháze o snote stojí v opustenom stave jeden kaštieľ, z ktorého už veľa odniesli občania, nedávno obloky vzali a ážku vybrali. Keby to neboli policaji zbadali, snád l iteny by boli odnosili.

Strážmajstra zadržli traja huláni z pmsty, že veľmi surový bol proti vojsku. Mrtvolu do tudne hodili.

Šudár žid. Izidor Boskovic, peňažný dnateľ je už policajmi chytený. Veľa ohavných kúsko vyšlo o tomto nepokrstenom figliarovi na vrch, preša ale pustili ho po vyšetrovaní na slobodu, aby oddychol; on ale príležitosť použil k tomu, že prskol; policaji ho kurentujú.

Fabriku Michala Treskoňa na hospodárske stroje, odporúčame do pozornosti našich ct. čitateľov, jeho oznam je tak v minulom ako v budúcom čísle našich noviniek k čítaniu. Otjednávkysa majú adresovať: *Michal Treskoň, Nagy-Bittse (V.-Bytča) Trencsén megye.*

Jozef Palka maliar v Budapešti VIII. Mária Terezia-tér číslo 1. shotovuje vkusné kostolné obloky, tak v jednoduchom ako aj umeleckom spracovaní za najľavnejšiu cenu. Vysvetlením, kresbou, cenami na láskavé dotazy poslužím ochotne obratom pošty.

Sbierka milodarov

na cieľ slávnostnej poklony koncom XIX. a počiatkom XX. storočia vydržiavať sa majúcej. (Pokračovanie).

Prv vykázaná summa 587 kor. 16 hal., J. Repka (Kurima) 8 kor., A. Magera (Kacviň) 29 kor. 60 hal., Ján Čapucha (Malantha) 7 kor., G. Gábor (Vereskő) 14 kor. 90 hal., Maria Molek (Bp.) 2 kor. 20 hal.; do hromady 652 kor. 46 hal. Jodvinsky (N. Bystrica) 1 kor.; A. Kordik (V. Peserany) 2 kor. 60 hal.;

V Budapešti, 1. marca r. 1898.

Dr. Jozef N. Janda.

DOPISY.

FÓRGÁCFALVA, 25. februara.

Vážený pán Redaktor!

„Bez Boha a vlasti“ Vo výtečných maďarských novinách „Le a szabaddömivesekkel“ je uverejnený výborný článok pod hore napísaným názvom. Jedno však, buďto zapomenul, buďto sa obával v tom článku podotknúť, a síce toto: Od koho sa naučila socialna demokracia to heslo „Bez Boha, bez vlasti?“ Od koho? Odpovedám ja: Od židov. To heslo naučili sociálnych demokratov židáci. *Socialna demokracia je pravá odchovanka talmudu*, zrovna tak jako i freimaureria, komunismus, anarchismus, nihilismus, tyto všetky sú faťuchy, pargarty talmudu. Jako židáci sú internacionálni — medzinárodní, tak i všetky tieto jejich pangarty sú internacionalné, tak i socialna demokracia vyhlasuje sa za internacionalnú bez Boha, bez vlasti. Tento faťuch, táto odchovanka talmudu odsudzuje rozlisovania, rozdeľovania, nadprávo rodu, pohlavia i majetku, nemá tedy mať citu pre vlast, pre onú hrudu, kde sa kto zrodil.

Všetko toto učenie týchto pangartov talmudu, fraimaurerov, socialistov, komunistov, anarchistov, nihilistov jest tak cesnakom židovským presiakle, že smrad jeho zaráža nám už z ďaleka do nosa. Generáli tých faťuchov talmudu, tudíž i socialistov sú židáci, ktorí práve nemajú vlasti, preto tak kommandujú, že poddaní sú im otroci zednári, socialisti, komunisti, anarchisti, nihilisti liberálni tatári. Všetcí títo

musia písať dľa píšťalky židovských generálov, inak musí byť kuš, jako psík. Židovskí generáli huckajú svojich žoldnierov. Závisť a nenávisť proti sv. cirkvi, proti katolíckemu kňazovi medzi ľudom rozosievaná je výhradne židovským remeslom a vynálezom. Jako židia ukrižovali Krista, tak im do dnes je jeho námestník katolícky kňaz predmetom divokej, zbesilej, diabolскеj nenávisti a práve židovské noviny to boly a sú, ktoré najsurovejšie, diabolsky hanobia katolícke náboženstvo a duchovenstvo. Nikdy sa nedočítame v takových novinách hanobíť židovské náboženstvo, židovského rabína. A toto pekelné remeslo židovské, hanobíť kat. náboženstvo a duchovenstvo, vykonáva u nás i židákom zapredaná žurnalistika zednárska, liberálno-tatárska. A bohužiaľ tú zlotritú židovskú, zednársku, liberálno tatársku žurnalistiku podporujú ešte i sami mnohí kresťania katolíci, áno i nejedni sami kat. kňazia, keď na také noviny predplácajú.

A prečože židáci toľko proti katolíckemu náboženstvu a kat. kňazstvu broja? Prečo? Preto, lebo židáci vedia to dobre, že kto dbá o zásady, ktoré katolícke kňazstvo hlása, nesadne židom na lep, ani na zednársko-liberálny. Pravím týmto s Youngom: „Idte vy mudráci do maštale, do chlieva ku vašim rohatým kamarátom, ti tiež viery nemajú a nikdy ju nemali, ale sú lepší, nežli vy v tom, že sa svojou neverou nechvástajú.“

Dnes chce židovsko-zednárska socialistická strana len panovať. Jej heslo je: rovné právo všetkým! Avšak vieme dobre, čo u tejto sberby satanášovej znamená rovné právo všetkým. Znamená toľko, jako bolo u francúzskych neznabohov Marata a Robespiera, totižto: „Kto nejde s nami, tomu srazíme hlavu.“

Pre koho ale chce táto háveď, táto sberba satanášová nadvládu nad všetkým ľudom? Pre svojich generálov t. j. pre židov. Židia boli a sú od dávna nepriatelia všeho ľudstva, pokúď toto ľudstvo dľa slov jedneho známeho rabína nenechá si položiť židovskú nohu na svoju šiju, dokúď totižto nestane sa na dobro, celkom židovským otrokom. Preto háveď židovsko-zednárska, socialna demokracia vypovedá boj celaj spoločnosti ľudskej, pokúď táto nechce dať si navliecť socialsticko-talmudský červený obojek a poslúchať kommando židovské. Židia dobre vystihli ducha času a nespoliehajú sa ani na ochranu žandárov a policie, ale na ochranu im za hlt pálenky zapredaného kresťanského otroka — socialistu. S úctou

Ondrej Rojko, vyslúžilý farár.

Z PRAJSKA, 26. febr. 1898.

Veláctená Redakcia!

Tak dlho som už predplatiteľom vašeho Kresťana, ale ešte som žiadneho dopisu nečítal, že by kto z Prajska písal, bárs aj náš milý Kresťan nám sem prichádza.

Časy sú tu také, jako v lete.

Našli sa tu nejakí dvaja páni, tojest krivonosí, napadli jednu 16-ročnú dievčinu, ktorá prichádzala od mesta Graudenz, túto chytili, nohy ruky jej vykrútili, ústa jej zapchali, aby nemohla kričať, a dali ju do jednej kastne a tak sa vezli s ňou do mesta Bromberg, prišli na jednu stanicu volá sa Laskovic, tam museli presedať a čakali druhý vlak, tú kastňu aj s tou dievčinou dali vedľa seba. Tam ale jeden pán špaciroval so svojim psíkom, ktorý prišiel k tej kastni, ňuchal a škriabal po nej, lebo on už vedel, že je tam

Takto píšú voličia a prosia svojho vyslanca, aby im vydal *veksle* a tých *10 tisíc* z obdržaných peňazí za grófstva aby rozdelil medzi biednych okresu Görgö.
 Toto bola teda volba s *vekslami*. —l.

L'ud náš robotný vo svete.

(Dokončenie.)

Čo sa týče pánství, na týchto účinkovať nemôžeme, lebo s nami v žiadnom spojení sa nenachádzajú. Tu len to poznamenám, že medzi týmito pánmi niektorí sú zdravého presvedčenia kresťanského, v mnohých žije ešte pravá viera, a títo nielen že nútia do práce robotníkov v nedeľu a vo sviatok, lež sami doliehajú na to, by všetci išli do chrámu božieho na služby božie. Ludu slovenský! Takýchto pánov si vyhľadaj a jedine len pri takýchto hľadaj prácu, lebo len takito nábožní, svedomití páni sa starajú i o dušu tvoju nesmrteľnú.

Že sa ale medzi pánmi, u ktorých ľud náš chlieb si ide zarobiť, i mnoho neznajbohov, nesvedomitých, od Boha odvrátených najde, to nejdem ani dokazovať. Najmä v našich časoch, keď tie najväčšie pánstva krivonosí majú v rukách. Že ale títo naše sväté náboženstvo zničiť, potupiť, a zhanobiť chcujú, to každodenná zkusenosť dokazuje.

Najviac oni nútia i robotníkov ku práci dni Bohu zasvätené. Lebo oni z toho najväčšiu radosť majú, keď kresťani svoju vieru sami zhanobujú.

Jeden robotník mi vyprával, že ich vo svete tiež istý krivonos na sviatok sv. Petra a Pavla apoštolov vyhánal do práce. Keď ale sa protivili, vtedy na nich s jedom zkríknul: A čo to boli za lotri? (totižto sv. apoštolovia). Čudujem sa veľmi, že toto štekánie ticho počúvali kresťanskí robotníci, a že mu nedokázali, že on je opravdivý loter, ktorý neni inšie hoden, iba šibenice.

Na takéto miesta, kde s vami jako s otrokmi, alebo s hovädami bez duše zachádzajú, nechodte, lebo ten malicherný a mozoľný zaslúžený zárobok bude vás stáť o dušné spasenie. Na takých miestach, kde pán je bezbožný, len záhuba duševná, mravná zkaza a hrozný trest boží očakáva na vás. Preto sa ich varujte, jako vlkov dravých.

Čo sa týče gazdov, ktorí na pánstva ľudí soberú a lifrujú, na týchto už môžeme účinkovať, pretože títo medzi nami žijú, a sme s nimi v potyku bližšom. Od gazdov veľmi mnoho, ba tak rečeno všetko závisí, by ľud chudobný vo svete nepracoval. Jestli gazda je

dobrý kresťan, a na srdci nosí, by sa príkazy božie zachovávaly. Vtedy i na tom musí byť, by v čas shotovenia kontraktu s pánom do kontraktu sa vložilo, že robotníci v nedeľu a sviatok pracovať nebudú. Lenže bohužia! i medzi gazdami, jak málo sa nachádza takýchto, ktorí by boli opravdivého smýšľania kresťanského. Oni by priazeň pána i na ďalej sebe zadržali, hotoví sú za groše pristáť i na to, že robotníci nech pracujú i dni Bohu zasvätené. Takýchto nesvedomitých gazdov treba vyučiť o tom, že i oni sú účastní tých veľkých hriechov, keď robotníci dni sväte služobnými prácami zhanobujú. Povinnosť táto ich poučiť prislúcha v prvom rade duchovnému otcovi, ďalej každému kresťanovi a priateľovi ľudu.

A konečne máme na ubiedený robotný ľud účinkovať. Treba ho napomenúť na ten veľký chriech, ktorého sa dopúšťa s tým, že práce dni zasvätiť sa majú. Treba ho poučiť, že keď ho pán najme, on nemá práva nad jeho dušou nesmrteľnou. Treba ho poučiť o tom, že človekovi už i pre telo jeho potrebný ten odpočinok siedmy deň. Keby sa robotníci naši usjednotajni, že v nedeľu i vo sviatok pracovať nebudú, zdáliš či by na to pán nemusel pristáť? Je prinútený túto podmienku prijať. Lebo však on sám nemôže si obrobiť svoje pánstva. Keby ľud náš bol povedomý svojej hodnosti ľudskej, vtedy by sa veru nedať sotročiť pre výrobok v cudzozemsku. Toto povedomie mu chýba.

I v tom ohľade najviac môžu a majú učiť otcovia duchovní. Nielen s kazateľnice majú poučiť ľud o tejto veci, lež i vo spovednici. A najviac tuto môžu naň účinkovať. Lebo jestli robotník nechce sľúbiť, že nabudúce nebude pracovať v nedeľu a sviatok vo svete, vtedy neni hoden rozhrešenia, pretože nemá opravdivého predsevzatia svoj život polepšiť, a preto, takémuto treba rozhoršenie jednoducho odopreť. Čo istotne nezostane bez dobrého výsledku.

Preto s tou vreťou prosbou obracám sa v prvom rade k p. duchovným otcovi, potom ku všetkým horlivým katolíkom, ktorým na srdci leží budúcnosť ľudu — by každý dľa možnosti vo svojom kruhu činnosti pracoval. Spolu tú pevnú nádej mám, že s týmto ešte nebude dokončená táto veľavýznamná záležitosť, lež myslím, že i druhí sa najdu, ktorí svojou mienkou a radou prispejú k tejto veci.

Rajčan.

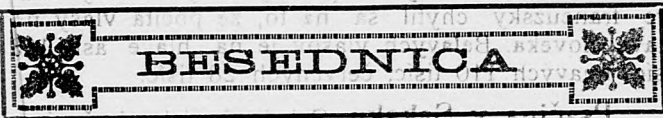
Vyzvanie k predplateniu.

Už častejšie bola o tom reč v tomto časopise, jak veľkej povahy je to pre nás, pre mravy, pre blahobyt tela i duše ľudu, aby sa kresťanská ilač čím viac rozšírila. Lenže bez peňažnej podpory je to nemožné.

Práve preto vyzývame členov predplatiteľov „Krestana“, aby čím skorej zaslali svoje predplatky, lebo i my máme výdavky. Predplatná cena je na inom mieste „Krestana“ naznačená.

Všetkých ct. predplatiteľov prosíme, aby ráčili čím skorej svoju dlžobu vyrovnat, ponevác im ináč už od najbližšieho čísla nebude Krestan chodit.

S úctou Vydavateľstvo.

Vaclav a Podiven.

„Podiven, Podiven!

Ty môj verný sluha,

Podže so mnou k údom

Nebeského kruha.“

„Do chrámu Božieho

Podme k Ježišovi!

V Sviatosťi bydliacom

Vykupiteľovi!“

Sluha kráľu reknul:

„Krále najjasnejší!

Pozriže len oknom,

Jaký víchor hučí!“

Zima — veľiký snah

Po horách, po roli;

Vaclavová láska

Ku Kristovi horí

Bosy kráča Vaclav,

Kráľ Český ku chrámom

Sluhovi od zimy

Nohy krče ľámu.

„Pane! ja zahyniem

Od zimy, od bóla;

Bud mi na pomoci!“

Prosi sluha kráľa.

Vaclav napomína

Junáka verného:

By len smele kráčal

Po stupkách, nôh jeho

Divi sa Podiven,

Co to za moc Božia!?

Bo mu jeho nohy

Jak v plameni horia

Vkroči junák s kráľom

Do chrámu Božieho,

Klakajú pred Kristom,

Pred otáram Jeho.

Vďaka Mu dávajú,

O pomoc ho prosia:

Na tvár kráľovej

Sviatosti jasnosť Božia!

Jan Dornik

Dva anjeli.

Anjel sna a smrti pohratsky chytil sa za ruku, pochodili celú zem.

Bolo už večier, keď na nasom veebnom vrchu „Tribč“ posadiac sa k odpoinku, zierali bydliska ľudské, neďaleko pod vrchom v Kovarciach, Oponiciach, Ludaniciach, atd. Hrobova tichosť nastala kôl do kola u nich, a ďaleko i na plizo, po dedinách už i hlas večierneho zvonu umlknul.

Dľa obyčaje v tichosti a načúvavo sedávali tito dvaja „Stráni dnušovia“ človečenstva, spolu sa objímajú, pokým tmavá noc nebola nastúpila.

Vtedy s mochovej postielky podvihnul sa anjel sna, a ľahkou rukou rozosiaval neviditeľné semá spánku. Tichučky, veci nylčanek zanielol ho do pribytkov, zvlášť ustáteného ľudu. A tak obyvatelia, chalúp a palácov, počnúc od šedivca, ktorého palica podopiera, až po maľučké tamto v koliebke ležiacé, všetcia do sladkého a občerstvujúceho spánku sa zanorili.

A bólo i poznat účimok jeho? Chory zabudnul na bólať, smutiaci na zálosť, porúzdny na biedu a trápenie svoje. Oči všetkých pozatváraly sa.

Dobročimný anjel dokonajúc prácu svoju, zase sa bol posadil pri rázom bratu svojom.

„Keď annia zora nastane — mluvil nevinnou veselostou — tak ma budú požehnavat ľudia sta dobrodinca, priateľa. Ach, ako dobre padá neviditeľne a v tajnosti dobre činit . . . My vyslanci dobrého Ducha, aki starostlivi sme, pekne, v pravde pekne a chvalitebne jesto naše povolanie.“

Takto vravel priateľský anjel sna. Nýmym zítalom pozieral naňho anjel smrti, a slzy v očiach trasy sa mu také, aké len nesmrteľníci plakávajú.

— Ach! — vraví — prečo sa nemôžem i ja tešiť, ako ty, takejto veselej vďaka?! Mňa svojim *ne-priateľom, vražedníkom, blaženosti kaziteľom* nazýva svet. Ešte aj mojim obrazom deti *strašievajú*, maľujú ma *s kosou v ruke*, tak že každý pred ním uteka, a oči zatvára. Ja veselým byť nemôžem.

— „Ach milý brate. — odvetil anjel sna, — pri *smrtných vstaní* nebude-li v tebe tiež poznávať človek *priateľa a dobrodinca*, a nebude-li aj teba vďačne požehnávať?!... Nie-li sme my bratia a vyslanci nášho spoločného Otca??...

Slze zaskvely sa v očiach nášho *anjela smrti*, a tak títo „*Strážni duchovia*“ ešte útlejšie objali sa po bratsky. . . *Jani*, učiteľ.

25 rokov je arcibiskupom dr. Jozef Samassa arcipastier v Jagri. Stredom slávností bude 30. deň jún. Svetskí a duchovní veľmi sa chystajú a veľké prípravy činia, aby tá slávnosť čím skveľšie vypadla.

Noví správca v sústrednom semeništi. Opátkanonik Julo Városov bývalý to správca koločsko-arcibiskupskej písarne vymenovaný je za správcu sústredného semeništa klerikov. Ešte len 52 rokov je starý. Dakolkými týždňami predtým vymenoval ho Jeho Sviatosť za preláta.

Trnavský farár. Trnavčanom pred dakolkými týždňami zomrel farár. Ešte sa nevie, kedy bude volba. Jako nám z Trnavy píšú, pod istým bude zvolený dr. Ignác Halmoš, podsprávca ostrihomského semeništa. Jestli je to tak, Trnavčanom len blahoželat môžeme, ktorí v osobe Halmoša dostanú nielen vysoko učeného, vzdelaného, ale spolu i horlivého duchovného otca. Halmoš sa v Trnave narodil, a jeho rodina tam býva.

Maďarčenie mien. V r. 1897. pomadžarčilo si meno 1841 osôb, medzi ktorými je 990 židov. Z kresťanov zväčša úradníci to učinili.

Vydržiavanie vojska europejských krajín stojí každodenne asi tri milióny zlatých.

Následky cirkevnej politiky. V r. 1896. nebolo cirkevne sobášených 11 tisíc 824 manželských párov zo všetkých náboženstiev. — Z katolíckej cirkve vystúpilo 787 osôb, do nej vstúpilo 1206 osôb. Evanjelíkov vystúpilo zo svojej cirkve 733, a vstúpilo do nej 283.

Bicykel ukradol Leopold Goldberger, 19 ročný chasník, lenže ho chytili a do chládku pichli. Tento chasník povedal, že on neukradol ten bicykel, lež len kňošerovej zkuške chcel ho podrobiť, jako by sa on dal hnať jeho husárskyma nohama.

Nápoj diabla. V americkom New-Yorku viac Slovákov sedelo v poslednie fašianky okolo stola v krčme, kde pálenku liali do seba behom viacerých hodín. Tento nápoj pod večier tak ich rozpálil, že vypustili sa do ostrej a ohnivej svady, šaty si potrhali, ednemu ale ľa é oko vytieklo. — Veru škoda toho

slovenského nábožného národa, že už raz celkom neodvráti sa od toho nápoja zkazonosného; vtedy by na tele, na duši, na majetku a na statočnosti o veľa viac stál.

Jeditá mačka (kočka). V Tisza-Iglari podvečer šiel domov Sigismund Kováč, kalvinský tatík, keď naraz čierna kočka skočí naňho. Dohrýzla mu tvár a ruky. Teraz leží, a lekárska opatera je mu potrebná.

Dohán a zvierence. To dobre vieme, že zvierence nielen tabák, lež ani dym jeho nemôžu vystáť. Predsa ale je výminka. V istom londýnskom cirkuse tak sa naučil jeden pes fajčiť, že ani jeden deň nemal zatiaľ pokoja, zakiaľ neobsiahol svoju fajku. Papagaj zas močku má rád, od ktorej omámený výborne spí.

Už aj kone majú falošné zuby. Na jednej londýnskej výstave bolo vidieť psa, ktorý vsadené zuby mal. Každý bol nad tým nadivený. Anglické noviny oznamujú, že „H. Lloyd“ v Lousville svojmu miláčkovi koňovi povyfahovať nechal zuby a druhé mu nechal osadiť. Ten kôň ale celkom dobre jie obrok aj s tými osadenými.

Počítané vlasy. Trpezlivý a vytrvanlivý mudrc francúzsky chytil sa na to, že počíta vlasy na hlave človeka. Befavých vlasov je na hlave asi 143 tisíc, tmavých 110 tisíc, červených 28 tisíc.

Psačina v Saksku Saksi už nielen koňacinu, lež i psacinu jedia. V Dreзде vlni 281 psov zjedli, v Chemnitzu ale 251. Toto mäso polovic tak lacné je, jako hovädzina.

Pút do Rímu. Na pamiatku toho, že pápež Lew XIII. je 20 ročným hl. pastierom celemarcaapla 60 ročným kňazom, povedie budapeštiansky kaplán G. Kónig pút do Rímu. Pútnici pohnú sa 22-ho marca. Cena cesty: I. trieda: 180 zl.; II. trieda: 140 zl.; III. trieda 55 zl. — Prosíme čím skorej peniaze poslať správcovi a riaditeľovi pútu: Gustáv Kónig (Bpešť, (I. Krisztina-város, r. k. plebania.)

Dlžoby krajín. V r. 1897. dlžoby krajín následovné boly: vo Francúzsku 26,123 mill. fr. Na jedneho obyvateľa padne 678 fr.; v Rusku 16,276 mill. frankov; na jedneho obyvateľa padne 157 frankov; v Anglicku 16,019 mill. frankov; čili 402 fr. padnú na jedneho občana; v Rakúsko-Uhorsku 13,971 mill. fr.; čili na jedneho obyvateľa padne 321 frankov. Do jedneho franka ide asi 45 krajciarov.

Ukradnutý kaštieľ. V Dombegyháze o samote stojí v opustenom stave jeden kaštieľ, z ktorého už veľa odniesli občania, nedávno obloky vzali a dlážku vybrali. Keby to neboli policaji zbadali, snád i steny by boli odnosili.

Strážmajstra zadržli traja huláni z pomsty, že veľmi surový bol proti vojsku. Mrtvolu do studne hodili.

Šudár žid. Izidor Boskovic, peňažný jednatel je už policajmi chytený. Veľa ohavných kúskov vyšlo o tomto nepokrstenom figliarovi na vrch, predsa ale pustili ho po vyšetrovaní na slobodu, aby si oddychol; on ale príležitosť použil k tomu, že uprskol; policaji ho kurentujú.

Fabriku Michala Treskoňa na hospodárske stroje, odporúčame do pozornosti našich ct. čitateľov, jeho oznam je tak v minulom ako v budúcom čísle našich noviniek k čítaniu. Otjednávky sa majú adresovať: *Michal Treskoň, Nagy-Bittse (V.-Bylča) Trencsén megye.*

Jozef Palka maliar v Budapešti VIII. Mária Terezia-tér číslo 1. shotovuje vkusné kostolné obloky, tak v jednoduchom ako aj umeleckom spracovaní za najľavnejšiu cenu. Vysvetlením, kresbou, cenami na láskavé dotazy poslužím ochotne obratom pošty.

Sbierka milodarov

na ciele slávnostnej poklony koncom XIX. a počiatkom XX. storočia vydržiavať sa majúcej. (Pokračovanie).

Prv vykázaná summa 587 kor. 16 hal., J. Repka (Kurima) 8 kor., A. Magera (Kacviň) 29 kor. 60 hal., Ján Čapucha (Malantha) 7 kor., G. Gábor (Vereskő) 14 kor. 90 hal., Maria Molek (Bp.) 2 kor. 20 hal.; do hromady 652 kor. 46 hal. Jodvinsky (N. Bystrica) 1 kor.; A. Kordik (V. Peserany) 2 kor. 60 hal.;

V Budapešti, 1. marca r. 1898.

Dr. Jozef N. Janda.

DOPISY.

FORGÁČFALVA, 25. februara.

Vážený pán Redaktor!

„Bez Boha a vlasti“ Vo výtečných maďarských novinách „Le a szabaddömivesekkel“ je uverejnený výborný článok pod hore napísaným názvom. Jedno však, buďto zapomenul, buďto sa obával v tom článku podotknúť, a síce toto: Od koho sa naučila socialna demokracia to heslo „Bez Boha, bez vlasti?“ Od koho? Odpovedám ja: Od židov. To heslo naučili sociálnych demokratov židáci. *Socialna demokracia je pravá odchovanka talmudu*, zrovna tak jako i freimaureria, komunizmus, anarchizmus, nihilizmus, tyto všetky sú fatuchy, pangharty talmudu. Jako židáci sú internacionálni — medzinárodní, tak i všetky tieto jejich pangharty sú internacionálne, tak i socialna demokracia vyhlasuje sa za internacionálnu bez Boha, bez vlasti. Tento fatuch, táto odchovanka talmudu odsudzuje rozlisovania, rozdeľovania, nadprávo rodu, pohlavia i majetku, nemá tedy mať citu pre vlast, pre onú hrudu, kde sa kto zrodil.

Všetko toto učenie týchto panghartov talmudu, fraimaurerov, socialistov, komunistov, anarchistov, nihilistov jest tak cesnakom židovským presiakle, že smrad jeho zaráža nám už z ďaleka do nosa. Generáli tých fatúchov talmudu, tudiž i socialistov sú židáci, ktorí práve nemajú vlasti, preto tak kommandujú, že poddaní sú im otroci zednári, socialisti, komunisti, anarchisti, nihilisti liberálni tatári. Všetcí títo

musia písať dľa pišťalky židovských generálov, inak musí byť kuš, jako psík. Židovskí generáli huckajú svojích žoldnierov. Závist a nenávisť proti sv. cirkvi, proti katolíckemu kňazovi medzi ľudom rozosievaná je výhradne židovským remeslom a vynálezom. Jako židia ukrižovali Krista, tak im do dnes je jeho námestník katolícky kňaz predmetom divokej, zbesilej, diabolskej nenávisti a práve židovské noviny to boly a sú, ktoré najsurejšie, diabolsky hanobia katolícke náboženstvo a duchovenstvo. Nikdy sa nedočítame v takových novinách hanobiť židovské náboženstvo, židovského rabína. A toto pekelné remeslo židovské, hanobiť kat. náboženstvo a duchovenstvo, vykonáva u nás i židákom zapredaná žurnalistika zednárska, liberálno-tatárska. A bohužiaľ tú zlotritú židovskú, zednársku, liberálno tatársku žurnalistiku podporujú ešte i sami mnohí kresťania katolíci, ano i nejedni sami kat. kňazia, keď na také noviny predplácajú.

A prečože židáci toľko proti katolíckemu náboženstvu a kat. kňazstvu broja? Prečo? Preto, lebo židáci vedia to dobre, že kto dbá o zásady, ktoré katolícke kňazstvo hlása, nesadne židom na lep, ani na zednársko-liberálny. Pravím týmto s Youngom: „Idte vy mudráci do maštale, do chlieva ku vašim rohatým kamarátom, ti tiež viery nemajú a nikdy ju nemali, ale sú lepší, nežli vy v tom, že sa svojou neverou nechvástajú.“

Dnes chce židovsko-zednárska socialistická strana len panovať. Jej heslo je: rovné právo všetkým! Avšak vieme dobre, čo u tejto sberby satanášovej znamená rovné právo všetkým. Znamená toľko, jako bolo u francúzskych neznabohov Marata a Robespiera, totižto: „Kto nejde s nami, tomu srazíme hlavu.“

Pre koho ale chce táto háveď, táto sberba satanášová nadvládu nad všetkým ľudom? Pre svojích generálov t. j. pre židov. Židia boli a sú od dávna nepriatelia všeho ľudstva, pokúď toto ľudstvo dľa slov jedného známeho rabína nenechá si položiť židovskú nohu na svoju šiju, dokúď totižto nestane sa na dobro, celkom židovským otrokom. Preto háveď židovsko-zednárska, socialna demokracia vypovedá boj celaj spoločnosti ľudskej, pokúď táto nechce dať si navliecť socialisticko-talmudský červený obojok a poslúchať kommando židovské. Židia dobre vystihli ducha času a nespoliehajú sa ani na ochranu žandárov a policie, ale na ochranu im za hlt pálenky zapredaného kresťanského otroka — socialistu. S úctou

Ondrej Rojko, vyslúžilý farár.

Z PRAJSKA, 26. febr. 1898.

Velactená Redakcia!

Tak dlho som už predplatiteľom vašeho Kresťana, ale ešte som žiadneho dopisu nečítal, že by kto z Prajska písal, bárs aj náš milý Kresťan nám sem prichádza.

Časy sú tu také, jako v lete.

Našli sa tu nejakí dvaja páni, tojest krivonosí, napadli jednu 16-ročnú dievčinu, ktorá prichádzala od mesta Graudenz, túto chytili, nohy ruky jej vykrútili, ústa jej zapchali, aby nemohla kričať, a dali ju do jednej kastne a tak sa vezli s ňou do mesta Bromberg, prišli na jednu stanicu volá sa Laskovic, tam museli presedať a čakali druhý vlak, tú kastňu aj s tou dievčinou dali vedľa seba. Tam ale jeden pán špaciroval so svojím psíkom, ktorý prišiel k tej kastni, ňuchal a škriabal po nej, lebo on už vedel, že je tam

niečo živého, a zas pošiel ku svojmu pánovi a skákal mu hore nohama a zas pošol k tej kastni a škriabal po nej, a zas k pánovi a len tak ustavične behal, až ten pán zadíva sa na svojho psíka a myslí si že tam musí byť dačo živého a pýta sa tých dvoch židákov, že či by neotvorili tú kastňu, oni ale povedajú, že oni by boli veľmi trestaní; ten pán ale hovorí, že on zaplatí, koľko bude to koštovať, že musia ukázať, čo je tam; tak ďaleko to šlo, že až kastňu otvorili, kde našli dievku poviazanú, ktorá ešte žila a mala ísť už do Brombergu jednému krivonosému do rúk. To sa stalo 13. februára.

Druhý prípad sa stal, že nešli mládenci do kostola v meste Culmsee, lež išli na lad sa klzať, kde sa 4 dievčence a 1 mladík utopili. *Drotár.*

GBELY, 28. febr. 1898.

Vážení pán Redaktor!

„Šabes, lebo nedeľa.“ Z našej obce z Gbelov, na toľko došiel nerozum katolíkov, že robotný deň považuje sa za hlúpy — a všetky sviatky za múdre. Jak ale to môže byť? V nedeľu! — to je pán, on ide do šenku, tam slope jak blázen — a ja jak kresťan myslím a som presvedčený, že nedeľa je deň Pána — a kto chce piť, a má začo, môže si vzdychky aj vo všedný deň chvíľu najst, bárs pri jakkej robote.

Jeden pán šenkár povedal, keď ja mám „šabes“, tedy „musíš“ ku mne dojsť tou cestou, ktorá ku mne vede. No! na predku má zavreto, a zadkom sa môže prísť! ale jak tam prísť? Blatom, vodou, močom, tade musí ísť človek, keď mu chce dať živobytie.

My kresťania svätíme nedeľu — a kedy je koho vidieť? len v nedeľu — ten deň, keď by mal svoju pobožnosť doma, vo svojej familii vydržovať.

Gbelania, buďte múdri, a v nedeľu sedte doma, však sa ten „šabes“ vypraví.

„Keď celú noc prší, a rano skoro dojde doktor obce Gbelov — čo sa stane? Ty, darebáku sedliacky môžeš ísť k slúžnemu.“

Tam ho pokutujú. Sedliak nesmí mať neporiadek a nečistotu — žid môže.

Doktor melduje: poriadek je, všetko dobre, len u sedliaka je neporiadek. *Jeden Gbelan.*

Z TRENČIANSKA 28. februára.

Velactená Redakcia!

Už nám zase pomohli tí láskaví liberáli. Dňa 18-ho februára odhlasovali v Trenčíne, že budeme zase novú 2% príražku platiť na železnicu bánovskú a rajeckú. Teda i chudobní dedinčiar, ktorí ani vidieť snáď nebudú tú novú železnicu, predsa platiť budú 2 krajciare od každej zlatky, aby páni železničiar čim skôr mohli vystaviť svoje železnice s dobrým zárobkom. Chudobné obce pri Rajci dvojnásobne budú platiť, lebo platiť budú i stoličnú 2% príražku i zase vyplatiť musia to, čo každá obec slúbila na rajeckú železnicu. L'ud náš hladuje, do Ameriky, na Moravu, do Čiech uctodí chlebičok si vyrábať, a doma mu parádne železnice kážu stavať. Keby ludu ozaj chceli pomáhať, nemali by pýtať železničnú pomoc od chudobných sedliakov.

Pri Bytči mali stavať ponad Váh železný most a teraz už vec odložili. Čakajú, kým bude voľba, aby mali čo sľubovať ako Kysučanom. Cez Kysucy vystavia most asnáď z tej kukurice, čo ten *Štefko Kuku-*

rica sľuboval. Hej, ale mu tá varínska kukurica draho vyšla. Len na jednej krčme varínskej, na Kamenici, 3500 zl. pýtal vraj židák, tiež snáď za kukuricu. Na čo takému pánovi taká drahá varínska kukurica. Okolo Ostrihomu lacnejšiu predávajú. A k tomu ešte zase protestujú Kysučania proti varínskemu kukuričnému jarmoku.

Na tento protest hreší už i Jurko z Bohuníc. Počuli sme, že ľudový vyslanec Juriš pekne povedal Jurkovi nášmu, aby nemiešal sa do reči druhému. „Nefrflite, vy tomu i tak nerozumiete!“ Takto zavrátil ľudový Juriš ubohého ale vždy veselého Jurka. I vyslanec Hentaller brknul na nos Jurkovi, keď ho *pajacom* pomenoval. I ľudový Zmeškal poštekľil nášho Jurka a prosil ho, aby sa nesmiel, lež aby *dačo múdreho* povadal. Lenže Jurko múdro mlčí, keď múdreho slova nevie povedať. Dakedy zafrfle, zasmeje sa, len potom utichne, keď mu povedia, že sa on veci nerozumie! Teraz už vieme, prečo má Jurko v žalúdku tých našich ľudových! Akoby sa nepajedel, keď mu verejno povedal jeden z nich, že aby Jurko nefrflal, lebo veci nerozumie.

Na Čaci zase vypukol záškrt. Zaškrtili slovenské divadlo pre záškrt, ale dňom predtým liberáli škrtili sa pečienkami a vínkom po tanci. Aby len toho plecnatého, hrubého otca ludu nezaškrtil ten čačiansky záškrt. Piakali by sme za ním veľmi! *Považan.*

OŠČADNICE, 28. febr. 1898.

Velactená Redakcia!

Osada tá, do ktorej som pred pár dňami, čo na miesto účinkovania môjho prišiel, je veľmi veľiká; to jest ani nie tak veľiká, ako sem-tam roztratená po vrchoch, po horách. L'ud milý, pracovitý a pobožný je tu. Naozaj mohli by sme povedať, že najlepší ľud je toto snáď na celých Kysucach. Tá živá viera, presvedčenie a horlivosť v očiach sa mu žiarí; bárs aj biedu tre, predsa je spokojný, lebo duševne ho nič netrápi. Není on anjelom samo sebou sa rozumie; ale náchylnosť k dobrému je taká v ňom, jakkej sme ešte nikdy nevideli. Len vlúdno treba s ním zachádzať, a všetko zlo je hotový zanechať. Duchovných svojich si nado všetko váži; tak ako svojich opravdivých otcov, ktorí mu len dobre chcejú.

20. toho mesiaca sme boli veľmi krásnej pobožnosti svedkovia. Miestny p. farár Štefan Lemeš založil živý ruženec spojený so striezlivosťou. O dvoch hodinách po poludní sa zazvonilo s veľkým zvonom, a pán kaplán vystúpil na kazateľnicu, aby veriacich poučil o tomto krásnom spolku, a spolu aj povzbudil, že by čim väčším počtom vstúpili doňho. Slová jeho padly do urodnej pôdy; tak sa to zdálo, jako by už sám ľud si vzdychal za týmto. Kázeň znela o živom ruženci, o jeho čiastkach, o spasonosných výhodách, ktoré poskytuje, o zakladateľovi a o vážnych mužoch, ktorí sa ho s radosťou modlievali v kruhu svojom a a všade ho rozširovali. Veriaci vážnym držaním, všeobecnu pozornosťou a obdivu hodnou bohabojnosťou prijali slová tieto, čo bolo viedieť najviac z toho, že húfmi sa dali zapísať.

Hore spomenutý miestny p. farár po tomto odoltára s peknými slovami predniesol obsah diplomu, ktorý z Rímu obdržal a posvätil ruženec všetkým prítomným. Ponevác ruženec vtedy najkrajšie ovocie prináša, keď je so striezlivosťou spojený, tieto dve krásne veci sa hneď v ten istý deň dokončili. Keď

vericích upozornil na základnú kresťanskú cnosť: striezlivosť, ktorú s týmto blah. Panne Marii obetujú, a vyzval švetkých už zapísaných, či chcú odriekať od páleného a inších liehových trunkov, každý hlasne privolil. Potom odriekali všetci. Na ozaj radosť to spôsobilo, keď tolký národ verejne vyznal, že sa zrieka páleného, a nechce ho viac užívať; s tým o dokázali Oščadničania najkrajšie svoju duševnú silu. a spolu aj bohabojnosť, ktorá im tak pekne svedčí. Ešte niekoľko slov potešiteľných prehovoril dôst. pán farár, a vážny krok bol dokonaný, ktorý mnohých povzbudil, aby vstúpili do sv. ruženca.

Keď v ten deň, a na druhý sa ich ešte viac zapísalo; teraz máme už skoro pätnásť ruží. Žida to strašne omýna. Jako sme počuli, aj rychtára to trápi, bárs neviem, prečo; či snáď s týmto jeho rychtárskej palici nejaká škvrna je prilepená? On síce ešte nevstúpil, ale dá Pán Boh, že aj jeho osvieti Duch sv. a na pravú cestu sa obráti!

Ináč všetko je v poriadku. Jedno nás trápi, že na fašanky skoro v každej krčme bola musika. Toto preto pripomíname, lebo čačanský hl. služný zakázal zábavu kat. čačanskej mládeže s divadlom spojenú, a povedali, že na fašanky nikde nebude musika. Nuž ten p. služný zas len dvojakou mierou meral; katolíkom zakázal a židom okolitým dovolil. Toto je svoboda uhorská, ktorú služný na posmech privádza.

V tom síce niet nič zlého, že na fašanky sa hralo a tancovalo: ale proti zachádzaniu p. služného protestovať musíme, keď takto sebevoľne robí. Nech rozvažuje nad tým, že keď v meste zakázal zábavy, tým väčšmi to mal urobiť po dedinách, lebo tam sa môžu chytľave nemoce ešte rýchlejšie rozmnožiť.

Za horlivosť naším duchovným srdečne ďakujeme, a zo srdca si želáme, aby čím viac bolo medzi veriacimi ctiteľov bl. Panny Marie. Židia do toho nič nemajú; našou povinnosťou ale každého jedného je; čím viac odtiahnuť svojich známych a príbuzných od krčiem, aby ľud náš striezlivosťou a sporivosťou si mohol pomôcť a lepšiu budúcnosť očakával. S úctou:

Farník Oščadnický.

V LOPAŠOVE, 28. februara 1898.

Vážení pán Redaktor!

Chvála Pánu Bohu, s každej strany skoro sa ozývajú hlasy, v tomto krásnom časopise Kresťanovi. Len z našej dedinky z Lopašova nikto nevie s pár riadkami volajaký malý dopis složiť. Tak jak by nikto u nás ani písať nevedel, alebo keby u nás nebolo sklepov na papier, pero, a tintu. Preto, Pane Redaktor prijmite tento môj dopis vďačne, a sdeľte ho ľudu nášmu, myslím, že ho každý prečíta, lebo pravde zodpovedá. Učený som neni, však na toľko predsa nie obmedzeného rozumu, že bych zdravý rozsúdok nemal. Čo mi chýba v umeníu, to mi nahradí mnohostranné čítanie spisov a kníh. — Jaké šťastie máme s našimi matrikármi, už v krátkom čase sme dvoch matrikárov vyhnali, pretože nám každý mnoho všeliakých zmätkov narobil, lebo my si mnoho frčiek pod nosom hádzať nedáme, keď nechce držať s nami, nech ide preč, kto neni s nami, je proti nám. Kto neni s ľudovými, toho čo liberála nepotrebujeme. Včul sme dostali za notára z Piešťan jedného pána, ten sa nám dovčulku pozdáva, že by mal byť lepší, jako tí prvší dvaja. Daj Bože, aby sa nepokazil a aby s nami držal, tento má vo všetkom lepší poriadok, všetky

veci si lepšie koná, za to buď mu chvála. Jako nám vypadly počty rychtárske, to nebudem ani opisovať, však je to cteným čitateľom známo, jako páni rychtári gazdujú. Mali sme aj urbárske počty s rychtárom, ktoré mu tiež hlavno nevypadly. Nezabudnem pripomenúť, jako sme sa na fašanky zabávali, mali sme peknu zábavu s kresťanským duchom spojenú, každý sa pekne pri triezlivosti držal. Naš ctihodný pán farár Ferdinand Šándorfi zaopatril pre chasu poriadnu bandu z Pobjedima, pri ktorej sa mohol bársko zabávať a nemusel k židovi ani pozreť. Táto zábava bola v škole našej a nikoho to z chasy nekoštovalo ani halier. Lebo náš pán notár od vrchnosti vyprosil povolenie, kdežto pre žida horšieho nebolo, lebo on už vedel, koľko bije. Ale však môže si človek aj vypíť na to je trunok, ale ožrať, opiť sa jak hovädlo, je vec špatná, lebo taký človek podobá sa svini. Keď sa tunajší horhelia nepolepšia, druhý raz vás takým listom počtím, že všetkých mená uverejním. Najnovšie sme si založili spolek triezlivosti a úverkový spolek, ktorý už aj účinkuje.

A pri musike naša chasa v poriadku na miesto páleného si zazdravkovala vodou, hovorili, od včulku takéto pálené piť budeme, nie diablovú otravu, a preto od tejto slobodnej chasy si všetci príklad berte, a na miesto páleného vody sa napite, aby sa vám hlavy neotrandžily, budete stokrát poriadnejší ľudia.

Anton Petrík.

ČACA, 28. febr. 1898.

Vážení Pán Redaktor!

Račte prosím Vás, tomuto listu miesta dopriať v Kresťane.

Otvorený list p. Jánovi Szeghymu.

Vašu skromnú maličkosť, pán služný čačanský každý zná dobre; zásluhy máte také, ktoré večne budú prevažovať každý skutok dobrý, lebo vašu ohromnú moc najlepšie viete upotrebiť a sosožniť. Takéhoto chlapíka, tojest chlapinu sme ešte nevideli. Všetko je v poriadku uňho, on chce len dobre, nikto nevie tak vec rozlúštiť, ako on. Toto síce ani on neuverí, ale aby predca vedel, čo je on, s otvoreným listom sa obraciame naňho.

Prečo ste zakázali pane! tú zábavu? Či chudobnejší ľud, remeselnická mládež sa už ani zabaviť nesmie? Tie príčiny, ktoré ste vy udali, sú nepatrné, nejestvujúce, nsspravodlivé, pre ktoré vy nikdy nesmiete takéto niečo zakázať! Či vy ste sa liberáli so židmi spojení mohli zabavovať? Či vám je dovoleno čokoľvek vystrájať? My ale keď niečo ducha sošľachujúce chceme dokázať, to vám hneď smrdí; vy máte moc a hneď nás rozpráste! O nie tak; vy ste nesprávne činili, vy ste urazili práva občianske, čo sami uznávate s vašim sebachovaním.

Keď sme vás navštívili s p. kaplánom Beniačom, nie na chytľavé nemoce ste sa odvolávali, čo bolo vo uzavretí vašom, lež to ste nám dali za odpoveď, že tu sa nesmie panslavismus rozširovať; vy nikdy nedovoliťe divadlo hrať po slovensky. Toto by ešte nič nebolo; chudák takto musí robiť, keď mu tam hore rozkazujú? Inšie je tu, čo krv žene vzdelenému človeku do očí, a to je to, že tento pán tak zachádza so vzdelenými ľuďmi, ako by jeho otrokmi boli, a že za čo chce, za to ich vyhlási so svojím ohromným hlasom, ktorý sa prekričať nedá. Povedal som vám, pane!

že inde vám budem odpovedať. Slovu môjmu stojím. Vy, mne sa tak zdá, vašu ohromnú nevzdelanosť a hlúposť s revaním chcete prerôcť, čo zverom sa môže dovoliť, ale ľuďom, tým viac jednému hlavnému slúžnemu nikdy. Ja som myslel, že nie človek lež jeden ohromný vôl ručí predom mnou, ktorý ponač nemôže klať, aspoň sa vyručí. Na tie táraniny, ktoré ste s takým entuziasmom predniesli, som sa smial, lebo hlúposť nezaslúži nič inšie, len aby vysmiata bola.

To, že vy ste ma za pansláva vyhlásili, ma veľmi nebolí; taký človek, ktorý nevie, čo je panslavizmus, ten aj na svojho brata povie, že je panslavom, ponač nemá pochopu o tom, čo to má znamenať. Jedno ma bolí, čo nenechám tak, a to je to, čo ste vy povedali, že traja kňazi sa našli, ktorý mňa, čo pansláva opísali p. biskupovi, a preto musím ísť preč z Čace. Ponač moji spolubratia ma lepšie poznajú, ako vy; ponač oni boli a sú aj svedkovia môjmu účinkovaniu; ponač týchto si tisícráz viac vážim, ako vás, ktorý vie podozrievať, ale není vstave nič dokázať: tu vo verejnosti sa obraciam na vás, aby ste mi týchto troch kňazov pomenovali; čo jestli ste není vstave učiniť, vás za podlého kmína, lhára, oplana a naničhodníka vyhlasujem, ktorý není hoden toho úradu, v ktorom je postavený!

Odpovedajte na toto! Vy sa odvolávate na vlastenectvo? Z takého vlastenectva, akým sa vy chľubíte, nechceme ani tú najmenšiu čiastočku. Lebo podozrievať není vlastenecký účinok; toto len taký vlastenci sú vstave učiniť, aký ste vy. Čo sa tyče vašich vlasteneckých zásluh, tie najlepšie dokazuje sám kysucký ľud, ktorý je zničený, ubiedený, na žobrácku palicu skoro privedený. Vy vaše vlastenecké zásluhy najlepšie dokazujete skrz jedenie a dlhé pitie!

Tu vám vravím otvoreno, že príčina môjho vzdialenia z Čace bola celkom inšia, ako ste vy udali; ja znám dobre mojích spolubratov, ale že by niektorý taký podlé lož bol o mne písal, ako ste sa vy vyslovili, to je nemožnosť; my kňazi sa o mnoho viac vieme vážiť, než by sme takéto kmínstva písali naším predstaveným. Lebo jestli je to pravda, tak vďačne príjmem od kohokoľvek pokarhánie, ale jestli nepravdu vravil ten — čo jedine by bolo možno — do poslednej kapky krvi budem bojovať proti takýmto neprajníkom a lotrom, a moje zadostiučinenie dozaista nevystane.

Vy ste nie otcovsky — ako ste povedali — lež tyransky čirili pri tejto zábave. Lebo takej smelosti ešte sme nevideli. Keď môžu židia divadlo hrať po nemecky; keď môžu, Boh vie odkiaľ prindení herci svoje kúsky predstavovať; keď vaša dcéra a ešte jedna slečna sa nehanbia s jednoduchými herci na bínu sa predstavovať a tam kucharky zástoj predstavovať, bo aj sa obejmáť s hercami, čo tá druhá slečna urobila: — no prosím, tým viac práva máme my k tomu, keď taký vznešený cieľ divadelný, ako bol náš, pred nami stojí. Prečo ste nezatvorili krčmy? Prečo neboly zatvorené školy? Prečo ste sa sami dobre cítili u Policera priam v ten večer? Veď boli chytľavé nemoce a vy ste si tam upíjali! Kapitalný chlapák; on sa nebojí ani cholery!

Na „Sirotu“ ste sa odvolávali. Vy ako vidím nemáte žiadneho rozsudka; tam ste boli, keď sa tento kúsok hral, sami ste uznali, že obecnosť ani len pochopu nemalo o tom, že by to panslavský kúsok bol, čo vlastne ani není: a preda toto berete za príčinu. Ináč tam a ináč tu; tam chytľavé nemoce, tu panslavizmus, a na cstatku hadám vaša šedivá hlava!

Ja bych vám čosi povedal; jak kto, tak vy ste najväčší panslav. Vy neviete poriadne maďarsky, s ľuďom tak zachádzate, ako by on vašim otrokom bol, a žydom vo všetkom lahodíte. Prečo neučinkujete na to, aby tento biedny ľud už raz menej príležitosti mal ku pijatike? Či my máme na Čaci jednu kresťanskú krčmu? Vaše zachádzanie jedine len rozhorčí ľud, a jak kto bol verným vlastencom, pomúti mu vlastenecký cit, spojí sa s nepriateľmi vlasti, bude aj proti svojím bratom bojovať, ponač je prinuteným skrz takých hazefíkov.

Vždy bude pravda, že nieť väčších nepriateľov vlasti, ako tí, ktorí ľud prenasledujú a ničia, toto sú tí najväčší pôvodcovia panslavizmu, ktorých najprv treba odstrániť.

Rozvažujte nad týmto, pane slúžny! a druhý raz buďte uslušnejší proti tým, ktorí vás navštvia. Vás si budeme vážiť, keď nie hlúposťou, lež múdrosťou budete vynikať, a nie revaním, lež rozvažitými slovma za pravdu sa povstavíte, ktorá skrz vás tak často na posmech privedená býva.

Ján Kempný.

Z TRENČANSKA, 28. febr.

Vážna Redakcia!

Dňa 11-ho t. mesiaca práve pred nedelou, ktorej evanjelium nám hovorí o rozsievacovi, ale nie o Rozsievalovi, stala sa smutná udalosť vo Varíne, že Rorsieval dostal väčšinu s pomocou 10 židovských hlasov a pre zahatenie hlasov a pre zahatenie hlasovania poriadnych ľudových hlasov. Tento Rozsieval v okrese varinskom rozsieval: 1) kúkol, pravdaže najviac v noci, keď nie on všade a vždy, ale za peniaze jeho židáci; 2) rozsieval nesvedomitosť; 3) rozsieval neveru proti článku viery; 4) rozsieval zlato židáckom a liberálom; 5) rozsieval nehaneblivosť; 6) rozsieval svätokrádež. A tento Rozsieval má riadiť rozsievanie vynaučovania opravdových kňazov v semeništi Ostrihomskom! — Čo sa to deje, jako to môže byť? A síce: 1.) Pred volbou s peniazmi Rozsieval v noci bol rozsievajúci kúkol v nemiernosti, v luhaniach, hrozbách, slúboch, podplácaniach židovských. A tento, ktorý kúkol rozsieval je a má byť kanoník ostrihomský? Kde vzal tých 20 tisíc zlatých? Jestli, jako hodnostár cirkevny to nashromaždil, či nevie, že tieto peniaze nesmú byť použité na ciele bezbožné o proti cirkve pre židov, liberálov, a kortešov? Jako kedy tie nahradí? Takýto príklad náhrady dáva riaditeľ semenišťa? Nepočuje každý rok v pašiach, že Judaš nahradil 30 strieborných praviac: „Zradil som krv spravodlivú.“ Jestli od liberálnej strany pochádzaly tisíce. — 2.) Rozsieval nesvedomitosť. Nevidel, že sám bol medzi židákmi, ktorí na vnivoč priviedli tamejší ľud. Ani liberál, ani žid nechcel na seba vziať tú nesvedomitosť, že by proti istej väčšine ľudovej strany nesvedomité víťazstvo chcel prijáť. A či takúto nesvedomitosť rozsieval dovčikku v semeništi Ostrihomskom jako riaditeľ, chcel, a má i na budúce rozsievať?

3.) Však sbor katolíckych biskupov vo svojom liste, ktorý nám bol prečítaný, dokazuje, že civilné

manželstvo je proti článku viery, a keď by dakto len s týmto bez sobáša v chráme bol spokojný i pohreb katolícky sa mu nesmie udeliť. A Rozsieval bojuje za civilné manželstvo, lebo však cez vytknutú hodinu len liberálov na Rozsievala pripustili hlasovať. A takýto riaditeľ rozsieval články viery v semeništi Ostrihomskom, a mal by i na ďalej rozsieval? Kedy ho dostihnú kroky sboru byskupského?

4.) Keď Moyžiš prišiel s dvoma kamennými tabuľkami, a videl, že si židia učinili zlaté teľa a tomu sa klaňali: no však hodil dve kamenné tabule na zem, tieto sa hneď rozbili. Včel snáď není Moyžiša na Sione, ktorý by dve hodnosti kanoníctva a riaditeľstva Rozsievalové rozbil!? Potom to zlaté teľa dal potľecť, a zlatý prach do vody rozsievali. A hľa Rozsieval tento zlatý prach medioslúžebníctva posbieral, a doniesol 20.000 zlatých židákom varínskeho okresu, ktorí všetkým oplývajú, a kortešom. Statočný ale a pracovitý ľud kresťanský o jeho najkrajšie a crahé právo hlasu priviedol pri konci hlasovania. Kedy nahradí túto nespravodlivosť? A toto má byť riaditeľom semenišťa? Z até teľa Rozsievala, od liberalismu sľubované byskupstvo, práve jeho židovskí voličia už na prach potľkli a do Váhu po - rozsieval - i. —

5. Kto to rozsieval takú chromnú nehanebivosť, že z krčmy židovskej, zpomedzi židov nehanbil sa ísť na pohoršenie všetkých do Varínskej sakristie? Keď odišiel, sami (poriadnejší) židia hovorili: „keďby to bol z našich ľudí (unsere leut') opluli by sme ho“. A takúto nehanebivosť, takéto mravy, a takúto prípravu ku obete rozsieval do veľku, a mal by rozsieval i ďalej Rozsieval v Ostrihomi?

6.) Spomínaný rozsieval verejne svätokrádež vo Varíne, keď omšu stáť bez spovede a bez smierenia s nepriateľmi vykonávať sa opovážil, takže keď vyšiel z chrámu čisto katolícky ľud, svoje najväčšie pohoršenie verejne vyjadroval. „Beda, skrze koho pohoršenie pochádza.“ Najpr sa smer s bratom tvojím a potom príndi a obetuj dar tvoj! Jako zachoval a príkladom dokázal ten Rozsieval toto? Z krčmy židovskej príndúc, s vadením v nepriateľstve držiac kalich v ruke odišiel zo sakristie. Takto svätokrádež rozsieval Rozsieval vo Varíne.

7. Pia ok, 11-ho t. m. jedol so židmi mäsový bankett. Príklad! Príklad!

8. Rozsieval i bratov svojich statočných doviedol do Varína, aby títo kryli jeho špaty; lebo i svojích vlastných bratov ku kortešačke použil; ale ich i znevážil.

9. Konečne jako môže vychovávať ten kňazov, ktorý ani poriadny hlad nemá, lež ustavične žmurká. aby mu nemohol nikto do očí pozrieť, jaký obraz pri Érsekujvári vydržiavaný sa mu tam zrkadlí; a ani do očí statočných nemôže hľadieť. Jaj! Uhlíar (poslov.) narozsieval“ chmelinu (Komlóša) po Ostrihomi. Na Medarda, keď pršalo a včel je tam horké pyvo. Ba,

hovorí, žeby dedo Rozsieval povedal „horké t. j. horké“, lebo bol z Čiech a či z Moravy. Keď na Nedarde prší, že potom štiridsať dažďov prínde; a keď moc prší „Chmeľ — komlóš“ sa nevydarí; ani vtedy bárs sa „Rozsieval“-o Uhlie (pos'ovenčeno) lebo to všetko začierní i „Železný-zátvor“ (Vas zár), i jeho oči a pochopy, keď ten kto Uhlie (poslov.) Rozsieval po Chmele blízko bol . .

Včel pracovní, statoční a vlasteneckého ducha obyvatelia Trenčanskí pre minulého roku neúrodu hlad trpia; prečo Rozsieval nerozsieval tých 20,000 zl. pre hlasujúcich, alebo prečo liberáli na utíšenie hladového moru nie, ale len na kortešovanie pre židov majú zlaté ruky.

On jako to vyzerá po tej Trenčianskej? Trenčiansky židovský pravotár kúpil veľkostatok „Majerskovsky;“ a stal sa veľkostatkárom. Tiež tieto dni mali, z kyslenej cukrovej fabriky útraty s poradou v Trenčíne s Julkom voladiť.

V Marikovej Dolnej a Hornej vyše 3000 obyvateľom majetky, role, horv a statok vyspievali dvaja Spevári (po nemecký Singer) Ani v najčernejšej Afrike také otroct. o nepanuje, jako tam. Otroci opravidiví sú tamejší ľud a týchto Spevárov. Kopú, na sebe orú, hory rúbu, drevo na sebe svážajú tím, a nedostanú nikdy krajiara, ale len pliešek, na ktorý pliešek len spevár Doln-j-Marikovej dá vedľa ľúbos i pokazenej fazule, múky atď. Nech sa vrchnosti presvedčia, či není tak.

V Púchove „žaba — škrečí,“ že ona mala dostať ten kríž pre zásluhy pri kostole a škole, ale nie Pajtáško Kubkov za tancovanie u Náthana; a i zato, že naučil i druhých tak tančiť, že kamene z pod nôh odľ kovaly do okien luteránskej fary, bárs tá není v meste, ale za — riečím. Bude slávnosť v Púchove, prínde Ďurko a možno i Julko, nezadiho pôjdu nariadenia na notárov a židovských krčmárov, aby každý prišiel a „Pospíš“ il.

V Pruskom je chýrečný muž sirotským tatíkom. Pošpípnem vám, jaký hrdínský tatík je to: nevie uhersky, nevie rátať a úrad svoj zastávať, ale vie dobre oproti viere, nábožnosti, Pánu Bohu sa stavať, a kone pucovať. Že však on nedbá, keď ho po smrti jako psa zahrabú. Aj kráľovnu Jezabel, a to bola kráľovna pre jej bezbožnosť psi roztrhali. Ďurko Kubko a tatík Pospíš sú zakladatelia socialismusu na našich stranách; lebo Kubko pred volbou náboženstvo a vieru hlúpotou a táraninami nazval. Ejhla! Ejhla! — S veľkou farchou a bez zamesknania vydržiaava Puchovský okres dvoch sirotských, i jeden by nemal práce. Šťastlivé siroty okolia Pruscanského v rukách tatíka, ktorý Pána Boha, svedomie, nábožnosť, dušu, vieru, našu úradnú reč uherskú a rátať nezná.

O siroty dvojnásobne pomáhaj Vám Pán Boh Všemohúci i všetkým nám! *Pravdomluvný.*

Prosté a figliarske nápady.

Otiec: Miško, čos rotil zas veď je samá krv tv je čelo.

Miško: O . . . o . . . otiecko, po . . . po . . . pohryzol som sa.

Otiec: Tv komisný huncút, ako môžeš tak luhať?

Miško: Neluhám.

Otiec: A jako si dočiahol zubaři čelo?

Miško: Stal som si na stoličku.

Manžeka: Ej, ej, čo robíš, pozri koľkú dieru si vypálil s cikarou?

Manžel: Iha, dobre že sa to v krčme restalo.

Dáma: Pán slúžny, však len milú sestru máte, rada bych bola jej švagrinou.

Pánik: No škoda, že nemáte brata, vtedy by si ju môhol vziať, aby ste jej švagrinou môhla byť.

Súseda: Čo vy tak dlho necháte lampu horieť, zakiaľ len z krémy domov nepríde váš muž?

Oslivená: Musím, lebo nedávno po tme som skoro zkadlo rozbila, keď som po ňom topánku hodila.

ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame nazpät a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Vrele prosíme ctených spolupracovateľov a dopisovateľov „*Krestan*“-a, aby ráčili dopisy v nedeľu, alebo pondelok poslať, ináč nemôžeme ich uverejniť v najbližšom čísle.

Žalúdkovce. Ten Chamajdák vždy sa ocháňal, keď robota bola v otázke. Čudujem sa, že ešte vždy je taký. Hm! nebude zo psa slanina, ani z vlka baranina. — *Očkov.* Vaša dobrá vôľa prezradzuje, že už vidieť očká (puky) na stromoch. — *Figliar.* Keď ste taký múdry, uhádnite, jaký stvor chodí rano o štyroch, ra obed o dvoch, večer ale o troch nohách? Uvidím, či ste opravdivý kunštár? — Škoda, že také sucho panuje vo vašich modzgzách, Cestujúci! — *Ján Chrapúň v Lančári* (nad Kočinom). Okrem toho pána, ktorý okuliare nosí, ani len nečuchnite nikomu o tom. — *Janko Zauchal.* Komu sa nelení, tomu sa zelení. A kto rano stáva, dobre sa máva. Pošeptajte toto aj susedovi vašemu. — *Slavonia.* Tie riadky veľmi slabé boly. — Ten kujon tak sa smial nad vami, že sa mu ústa vytiahly až po samé uši. My ale vieme, že Janko *Kocuričan* nič si z toho nerobí. — *Nespokojný.* Keby vaše svedomie tak bolo v poriadku, jako tá vec, dobre by bolo. — *Bošaca.* Nič to za to, príde vietor, vyfúka to. — *Ondrej Hruška.* O. Jestli ten pár neodstúpi od tej hlúpej mienky, rovno mu môžete povedať, že je on taký chumaj, ktorý nie ednu, lež dve kefy zjedol. — *Ján Zasiel.* Čudujeme

sa, že až teraz ste prišli na to, že je ten kulfaj blázon, ktorý už v útlom detinskom veku gebule musel pojesť. — *Žandár.* Nebojte sa, s cesty pravdy nesostúpte. — *H. J. v Hrušovom.* To je už ostatný vták, ktorý do svojho hniezda kydá. — *Luterán v Podkyvalej.* Vaša žena naozaj kylavá musí byť ra modzgy, že vás v tom hatí. Nezabúdajte ale, že ste jej neopisahal poslušnosť, ale len vernosť. — *Janko Opleckár.* Kto by sa vám rovnal? Hja takých je veru máo medzi čitateľmi *Krestana*, ktorým by sa do týždňa tri kravy otelily.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je urovanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiť každý pošťový úradník *úplne za darmo*. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udat u pošťovej direkcii. Veď to potom vykoná. Úradná reklamácia má ten osov, že pošťári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyslné

Knižná polica.

Pašie na kvetnú nedeľu a veľkú piatok. Znamenitá kniha s notami, pre pánov organistov a choralistov. Cena broš. výtisku 40 kr., viazaného v plátne 60 krajciarov. Vrele odporúčame.

Mesačník „Naša Nádej“ rečený vrele odporúčame ct. čitateľom. Obyčajne na 24 stranách on vychádza každý mesiac Tieto sošity majú za cieľ rozširovať poklonu k prev. Sviatosti Oltárnej. Cena na celý rok 80 kr. Zvlášte duchovným a ruženským spolkom ich odporúčame do priazne.

„*Veľká Novina*“, čili la saletteské pro-roctvo, ktoré vzťahuje sa na koniec sveta, a ktoré Panna Maria dvom pastierskym deťom sdělila. Cena 25 kr. — *Veľká pliaga sveta.* 120 strán obsahujúce dielo toto vysvetľuje veľkú novinu. Opisuje boj Ancikrista s Eliašom a Henochom, opisuje i to, v jakom tele budeme vzkriesení, kde budeme bývať, čo budeme jiesť atď. Cena 70 kr. — Tieto diela razom objednané stoja 80 kr. Vrele ich odporúčame.

Budapeštianske obchodné zprávy.

1. **Zbožie.** Pšenica (žito) banátske 00—00. —
 Od Tisy 12.35—13.45. — Od Pešti 12.80—13.50. —
 Zadunajské 12.90—13.55.
 Raž 8.70—8.85.
 Jačmeň na krmenie 6.50—6.80. — Do pá-
 lenice 7.00—7.50. — Na pivo 8—9.50.
 Oves 6.60—6.90.
 Kukurica 5.20—5.25.

2. Múka.

0	1	2	3	4	5	6	7
19.60	19.30	19.10	18.80	18.50	18.10	17.80	16.20
			7½	8			
			13.60	8.—			

Otruby fajnové 4.50, grobovité 4.40.

3. **Strovy.** Veľká biela fyzuľa 6.75. — Malá 7.50.
 Hrach 8.50. — Pšeno 4.75—5.50. Konopné semä
 7.25—7.50.

4. **Semä na sejbu.** Červená jatelina 38—45 zl.
 Staré semä 34—38 zl. — Lucerna 40—50 zl. — Balt-
 aicim 13.—13.50. — Muhar 5.75—6 zl. Ladník 6—6.25.

5. **Hyd a vajca.** Kura 60 kr. — Sliepka 70 kr. —
 Kapún 1 zl. — Morka 2.80. — Krmená hus 3.80. —
 Kačka 1 zl. — Krmená kačka 1.50. — Vajca 6—7
 kusov 20 kr., 32—34 kusy 1 zl.

6. **Svine.** Prasce 1 pár 120—180 kilov 49—51 zl.
 Staré, 1 pár 400—500 kilov 47—49 zl.

7. **Telce.** Živé 40—46 kr. kilo. Sekané mäso

8. **Masť a slanina.** Sviňská v sudoch 57—59 zl. —
 Bielotabuľová 53—55 zl. (v troch kusoch). — Udená
 slanina 58—59 zl.

9. **Remeň funtový** od 14—18 kl. tercy 142—144.

10. **Kraviny** vrázkované 5—6 kilové 170—175.

11. **Tefaciny** barnavé 10—13 kl. 390—420.

12. **Potrava.** Seno. Lúčne seno 1.80—2.30 kr. —
 Slama. Na postielanie 1.40 kr. — Žup 1.60 kr.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšényi.

TLAČIAREN SVÄTEHO GERHARDA

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň
 hojne opatrená, najkúsnejšími francúzskymi
 písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa
 tlačí tyka, od najjednoduchšej až do naj-
 krásnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. knáz-
 stva a obecných predstavenstiev na

úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie roz-
 posielajú.

Omladí

a predíži život

chýrečný opravdove znova
 obnovený, pod č. 50703.
 zákonite chránený elek-
 tricko-magnetický Volta-
 križ. — Číslo nachodí sa
 na križi ale aj na obálke.
 Pri tých, ktorí stále nosia Volta-
 križ, obeh krvi a ústrojnosť
 nervov riadne účinkuje, chuť k
 jedlu oživie a istý príjemný cit
 opanuje človeka. V telesnej ako
 aj duševnej sile vzmohne a
 tento blahý a príjemný pocit
 predíži mnohých ľudí život, ktorý
 je tak krátky. Každému slabému
 nemôže sa dosť radiť, aby stále
 nosil Volta-križ: utuži si čúvy,
 občerství si krv a na celom
 svete je uznaný za liek oproti
 nasledujúcim neuhom: Proti
 lámke a reume, neuralgii, sla-
 bosti nervov, nesennosti, stu-
 deným nohám a rukám, hypo-
 chondrii (zadumčivosť), bleďačke,
 záduchu, zmeraveniu, krčom, kož-
 ným nemociam, zlatej žile, žalú-
 dkovým neuhom, influenzi, kašfu,
 hučaniu v ušach, boľeniu hlavy a
 zubov atď.

Opravdivý, znova obnovený č.
 50703. a 50704. zákonite chrá-
 nený Volta-križ, ktorý sa len u
 mňa môže dostať, každému slúži
 za elektrický stĺp.

Početné chváľiace a uzna- nie vyslovujúce listy.

Po tieto dni poslaný Volta-križ
 podivuhodne účinkuje, lebo mo-
 jej matke po 2—3 dňovom účín-
 kovaní úplne zastavil ohromnú
 bolesť hlavy. Prijmite za to našu
 vďaku a z našej stránky veríme,
 že tento neoceniteľný liek zpo-
 medzi našich známych mnohí si
 objedajú.

V Budapešti 5. októbra.

Andor Matekevič vl. r.

Illés-utca 34. II. 28.

Skrze upotrebovanie, mne v
 minulom mesiaci poslaného Volta-
 križa skoro úplne mi prestal bóľ
 hlavy a neduh čúvov, preto vás
 aj prosím, že pre mojich, v tom
 istom neuhu trpiacich mojich
 priateľov, aby ste ráčili 5 kusov
 tých križov na poštovú dobičku
 poslať.

Franc Fekete vl. r. stoličný
 úradník.

Kolozsvár, 24. aug. 1897.

Cena jedného kusa 1 zl. 80 kr.

Pri poslaní 2 zl. pošle sa vypla-
 teno. Na dobičku o 20 krajcia-
 rov viac rátam. Opravdivý Volta-
 križ posielajú:

Rabinovicz, Vieden

I. okr., Wallfischgasse 4. V S.

Povšimnutia hodné

pri objednaní určite žiadajte pod
 číslom 50703. zákonite chránený
 Volta-križ, ktoré číslo je do križa
 vryté a aj na obálke viditeľné;
 len to je opravdivý Volta-križ.

Ctení Spolukrestania!

Odporúčam vám úctive všetky do sklepár-
 skeho stavu zatvorené tovary tak jak na-
 sledujú: cukor, káva, rižkaša, krupica, sol
 kamenná a mletá, masť na voze, olej na
 svietení, olej na palení, olej na mašiny, do-
 bre horiaci petrolin, firnis, olejové a suché
 farby, pohrâbné sviečky, peštianske múky a
 otruby, rum, fajnóvu borovičku a slivovicu,
 jatelínové semäka vysoké a nízke, od spol-
 kov roľníckych za čisté uznané, trávu vys-
 kou a nízkou, burgynové semäna na futro
 pre dobytok, všetky zahradné a kvetové se-
 mäna, tak aj tu neznačený tovar je v do-
 brom dôklade a za ľavné ceny k dostaniu u

Karola Bauer,

kupca

v Trnave naproti mestskej väži.

Prosíme pozor dat'.

V Maďarságu veľmi je rozšírené v obchode zavratičstvo a ziskuchtivosť. Od tej doby čo som s kosou „sv. Antona,“ ktorej chýr rozšíril sa po celej krajine, zavratičom trčhu na prsty klopol, všemožnými figlami napodobňujú ju a prevádzajú ľudí, že ich ľahký tovar je kosa „sv. Antona,“ proti tomu osvedčujem sa, že v Maďarságu nedržim ani jednatela ani podomníka. Opravdivá kosa „sv. Antona“ len u mňa môže sa dostať.

Ctené vidiecke obecnstvo nemôže sa zaobiť bez jedného nástroja, bez kosa. Dobá kosa je poklad; zlá kosa je taká ostuda, ktorá ani toho není hodná, aby sme ju do ruky chytli. Každý to dobre vie, a predsa mnohí slepo veria zriedkavými liškavými výrazy vychválenými kosámi týmto dopieravým odpredačom. Toto je tá jediná kosa, ktorá doposiaľ nad všetko očakávanie úplne vyhovelá žiadost kupovačov.

Kosa „Sv. Antona“

právne zaslúži byť menovaná kosou ľudu, ako ju na mnohých miestach menujú.

Takých a takých uznani pôvod je ten, že je ona trváca, ani pritvrdá, ani primáká není a podivuhodne ľahká

Kosa je tenká, ale hrdlo má mocné, šikuje sa ona do ruky obyčajného kosca: nemusí sa kováčovi poslať, aby jej zohol hrdlo, ponevác následkom tohoto obyčajne zmäkne zadná časť kosa.

Veľa gazdov následkom chybného kuvania aj tú najlepšiu kosu pokazia. Pri kose „sv. Antona“ nemôže sa to stať, ponevác ona už vo vykuvanom a vyprobovanom stave dostane sa do ruky kosca.

Po jednom kuvaní aj behom viac dní dobre kosi kosa „sv. Antona“ a po jednom brúsení aj na 150 rokov sa dá s ňou dobre kosiť aj tá najtvrdšia brehová tráva.

Za každý kus dobre stojím; nezodpovedajúci premením.

Ceny kosi „Svätého Antona“.

Zdĺžka centrov:	70	75	80	85	90	95	100
Cena kusa	zl. 1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30

Amerganský kosový kameň je veľmi zodpovedajúci tomu cieľu. Cena 25 kr., 10 kusov 2 zl. Srebrno-ocelová babka s kladivkom v skovadle 85 krajciarov. — Ocelové kosáky „sv. Antona“ po kuse 35 kr., 10 kusov 3 zl. — Pri objednaní 5 kosi franko, pri objednaní 10 kusov jedenásť sa pričím. **Jozef Sohr v Somogy-Szille.**

Kosa len vtedy je opravdivá, jestli na stupni je môj obranný znak, na tabuli ale toto sa dá čítať: Ocelová kosa sv. Antona Sohra.

Obrázkový cennoslov zdarma

Papier makulatúrový

je k dostaniu u nás: metrický
cent stojí 6 zl. 50 kr.

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE LEN VYDA-
VATEĽSTVO „KREŠTANA“ PRIJÍMA.

Telefon 61—59.

Svätého — Gerharda

Telefon 61—59.

TLAČIAREN a VYDAVATEĽSTVO KNÍH

BUDAPEŠŤ, VIII. OKRES, PRÁTER-ULICA 44.

odporúča sa na vystavovanie tlačových dielov a síce: týždenníkov,
kníh, cenoslovov obežníkov, povolani kariet oddania sa, tanečných
poriadkov, náročných oznamov v utešenej podobe a lacnej cene.

Vidiecke objednávania hneď sa prevedú.